

**A VÉRTESSZŐLŐSI SAMUFALVI ÓVODA
ÉS
BÖLCSŐDE**

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2024

Tartalomjegyzék

1. Az intézmény bemutatása	1
2. Gyermekkép, óvodakép	4
2.1. Gyermekkép	4
2.2. Óvodakép	4
2.3. Óvodai nevelésünk célja	4
2.4. Nevelési alapelveink	6
3. Az óvodai nevelés feladatai	6
3.1. Az óvodai nevelés általános feladatai	6
3.1.1. Az egészséges életmód alakítása	6
3.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	10
3.1.3. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	12
3.1.4. Szlovák nemzetiségi nevelés	14
3.1.5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása	14
3.1.6. Gyermekvédelmi munka az óvodában	16
3.1.7. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések	16
3.1.8. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek	17
3.1.9. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	17
3.1.10. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása	17
4. Az óvodai élet megszervezésének elvei	18
4.1. Az óvoda személyi feltételei	18
4.2. Az óvoda tárgyi feltételei	20
4.3. Az óvodai élet megszervezése	20
4.3.1. Csoportszervezés	20
4.3.2. Napirend	21
4.3.3. Hetirend	21
4.3.4. Gondozás	22
4.3.5. A nevelés tervezése	22
4.3.6. A gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentációja	22
4.4. Az óvoda kapcsolatai	23
4.4.1. Óvoda – család	23
4.4.2. Óvoda – Bölcsőde	25
4.4.3. Óvoda – Iskola	26
4.4.4. Szakszolgálatok	26
4.4.5. Egészségügyi intézmények	27
4.4.6. Közösségi Ház, Könyvtár	27
4.4.7. Tájház	27
4.4.8. Sportcsarnok	28
4.4.9. Egyházakkal való együttműködés	28
4.4.10. Önkormányzat és Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat	28
4.4.11. Külhoni magyar óvodák	28
5. Az óvodai élet tevékenységi formái, az óvodapedagógus feladatai	29
5.1. Játék	29
5.2. Verselés, mesélés	30
5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	31
5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka	32
5.5. Mozgás, mozgásos játék	34
5.6. A külső világ tevékeny megismerése	35
5.7. Munka jellegű tevékenységek	36

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás	37
6. A pedagógiai munka várható eredménye	38
7. Szlovák nemzetiségi nevelés pedagógiai programja	39
7.1. Helyzetelemzés	39
7.2. A szlovák nyelvi nevelés céljai, feladatai	40
7.3. A nevelés tartalma	40
7.3.1. Nemzetiségi szlovák nyelvi nevelés	40
7.3.2. Nemzetiségi kultúra, hagyományok megismerése, ápolása	41
7.4. Kapcsolataink a szlovák nyelvi nevelés terén	42
8. A program felülvizsgálata, értékelés, módosítása	43
9. Legitimációs záradék	44

1. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

Küldetésünk: SZERETET ÉS GYERMEKKÖZPONTÚSÁG

"Engem ne emeljen a magasba senki
Ha nem tud addig tartani
Míg tényleg megnövök.
Guggoljon ide mellém,
Ha nem csak hallani,
De érteni akar
Hogy közel legyen
A szívdobbanásunk"

(Birtalan Ferenc)

Óvodánk adatai:

Az intézmény hivatalos elnevezése:	Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde
Nemzetiségi neve:	Materská škola a jasle Samufalvi
OM azonosítója:	031793
Az intézmény székhelye:	2837 Vértesszőlős, Múzeum utca 32/A.
Elérhetősége:	Tel./Fax: 06-34/379-305 Mobil: 06-30/585-4721 E-mail: samufalvi.ovoda@vertesszolos.hu Web: samufalviovada.hu
Az intézmény fenntartója:	Vértesszőlős Község Önkormányzat Képviselő-testülete
Székhelye:	2837 Vértesszőlős, Templom u. 57.
Az intézmény működési engedélye:	3/2024. (I.12.) sz. Alapító Okirata
Az óvoda működési körzete:	területe Komárom-Esztergom vármegye, elsősorban Vértesszőlős Község közigazgatási területe
Óvodai férőhelyek száma: 125 fő	25 fő/csoport (5 csoportban)
Az intézményvezetés tagjai:	Főigazgató: Seregélyes Erzsébet Főigazgató-helyettes: Borbélyné Paxy Erika Fogadó óra: minden hónap első hétfője, illetve előzetes megbeszélés szerint
Fejlesztést segítő szakemberek:	Logopédus Gyógytestnevelő Gyógypedagógus Fogadó óra: előzetes megbeszélés szerint

Pedagógiai programunk készítésének törvényi és jogszabályi háttere:

- **2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről**
- **401/2023.(VIII.30.) kormányrendelet a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023.évi LII törvény végrehajtásáról**
- **363/2012. (XII.17.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról**
- **136/2018. (VII.25.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012.(XII.17) kormányrendelet módosításáról**
- **1997. évi XXXI. törvény a gyermekvédelemről és a gyámügyi igazgatásról**
- **20/2012.(VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról**
- **17/2013.(III.1.) EMMI – rendelet a nemzetiségi óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve kiadásáról**
- **2011. évi CLXXIX. törvény a nemzetiségek jogairól**
- **2/2005.(III.1.) OM rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve kiadásáról**
- **2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról**
- **1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról**
- **15/2013. (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről**
- **48/2012. (XII.12) EMMI rendelet a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokról, a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokat ellátó intézményekről és a pedagógiai-szakmai szolgáltatásokban való közreműködés feltételeiről**
- **15/1998.(IV.30.) NM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről**
- **277/1997. (XII.22.) kormányrendelet a pedagógus tovább-képzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben részt vevők juttatásairól és kedvezményeiről**

Saját óvodai programot készítettünk a Kompetencia alapú Óvodai Nevelés programcsomag elemeinek felhasználásával.

Óvodánk a település egyetlen óvodája, elsősorban a helyi gyermekeket fogadjuk. 2018. augusztus 31-én új épületben kezdtük meg működésünket. Az új intézmény minden szempontból megfelel a mai kor elvárásainak. A csoportok száma 5, mindegyikben oktatunk szlovák nemzetiségi nyelvet is a magyar mellett.

Pedagógiai törekvéseinket környezetünk tradíciói és értékei határozzák meg. A Program készítése során figyelembe vettük az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatásait, szellemiségét cél- és feladatrendszerét, valamint gyermekeink életkori sajátosságait, az őket érő „impulzusokat”, valamint a környezeti hatásokat.

A Pedagógiai Programunkban foglaltak az alapja és egyben meghatározója annak a közös értékrendnek, melyet minden dolgozónknak követnie kell az intézménybe járó gyermekek sikeres nevelése, fejlesztése érdekében. Hangsúlyos a gyermekközpontúság, a gyermekek tisztelete, a játék és a mozgás, mint az óvodás korú gyermek legfontosabb tevékenysége. A kompetencia területek teljes körű megjelenítésével igyekszünk a gyermekek számára szükséges műveltség tartalmakat közvetíteni, az óvodai alapszolgáltatást biztosítani.

Az óvodánkba járó gyermekek családi szociokulturális környezete (szülők iskolázottsága, jövedelemszintje, lakáskörülményei, családi életrendje) eltérő. Fontosnak tartjuk óvodánkban az eltérő életkörülmények közül érkező gyermekek támogatását, az esélyegyenlőség biztosítását, mellyel alkalmassá tesszük őket a sikeres iskolakezdésre.

Az intézmény nevelőtestülete az eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekek támogatása mellett felvállalta azon Sajátos Nevelési Igényű gyermekek integrált nevelését, mely gyermekek számára az illetékes szakértői bizottság intézményünket jelölte ki a feladatellátás helyéül.

Vállalásunk maradéktalan megvalósítása számos speciális, intézményű szintű feladatot igényel, melyek a gyermeki személyiség minél szélesebb körű kibontakoztatását szolgálja.

2. GYERMEKKÉP, ÓVODAKÉP

2.1 Gyermekkép

Az ember egyedi, mással nem helyettesíthető individuum és szociális lény.

A gyermeket, mint fejlődő személyiséget szeretetteljes gondoskodás és különös védelem illeti meg.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően törekszünk a személyiség sokoldalú kibontakozásának elősegítésére, az esélyegyenlőség biztosítására.

Tudomásul vesszük, hogy a gyermeknek sajátos, életkoronként és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak.

Minden gyermek számára egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelés biztosításával törekszünk arra, hogy a gyermekek között fennálló hátrányok csökkenjenek. Óvodánk nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

2.2 Óvodakép

Az óvoda a köznevelési rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője. Hisszük és valljuk, hogy a nevelés eredményességéhez elengedhetetlen a család és az óvoda együttműködése. Tiszteletben tartjuk, hogy a gyermek nevelésének elsődleges színtere a család.

Óvodánk közössége a szülőkkel kölcsönösen felvállalt, aktív kommunikációra és együttműködésre épülő nevelőpartneri viszony kialakítására, ápolására törekszik.

Intézményünk pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete biztosítja a magas színvonalú nevelésnek, az óvoda óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő funkcióinak biztosításához.

2.3 Óvodai nevelésünk célja

A pedagógiai feladatvállalásunk során célunk a valódi esélyegyenlőség megteremtése. Ennek érdekében figyelembe vesszük: a gyermekek személyiségfejlődését, viselkedését, érdeklődését, az otthonról hozott ismereteiket, tapasztalataikat. Törekszünk az érzelmi és értelmi intelligencia kompetenciájának egyensúlyára, a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének a biztosítására, a gyermeki személyiség életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételével. Célunk a hátrányok csökkentésére, az egyenlő esélyek nyújtására. Ennek érdekében speciális feladatokat is ellátunk.

Speciális feladataink a következők:

Speciális tartalmak:	
kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fogadása (különleges bánásmódot igénylő, valamint hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek)	x
gyógypedagógiai ellátás biztosítása	x
gyógytestnevelés biztosítása	x
logopédiai ellátás biztosítása	x
IKT eszközök használata (projektor, számítógép, laptop, nyomtató, CD lejátszó, fényképezőgép, DVD lejátszó, diavetítő)	x
mozgáskotta	x
néptánc	x
szlovák nemzetiségi hagyományápolás	x
bábműsor, színdarabok	x
tehetséggondozás	x
közlekedésbiztonsági nevelés	x
sporttevékenységek (lehetőség szerint: úszás, kerékpározás, ovifoci)	x
környezetvédelmi tevékenységek	x
egészségvédelemmel kapcsolatos tevékenységek	x

A speciális feladatok megvalósítása a pedagógus módszertani szabadságának, értékrendjének és erősségeinek figyelembevételével történik. E feladatok tervei a munkaterv részét képezik.

Megvalósításukkal törekszünk a gyermeki személyiség minél szélesebb körű kibontakoztatására, helyben való fejlesztésére.

2.4 Nevelési alapelveink

Nevelési elvünk, hogy az óvodában dolgozó teljes alkalmazotti közösség gyermekszerető, empatikus, elfogadó, tiszteletet, megbecsülést, és bizalomra épülő nevelői magatartást sugározzon. A pedagógiai hatást a gyermeki személyiséghez igazodva alkalmazza.

Óvodánk az óvodai nevelés helyi alapelveinek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről
- az érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és az életkor-specifikus alakításáról
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységekről, különös tekintettel, a mással nem helyettesíthető szabad játékra
- a tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltség tartalmak közvetítéséről
- a gyermekek egészséges fejlődéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetről.

Támogatjuk a nemzeti, etnikai és a migrációs kisebbségek önazonosságát, a multikulturális integrációt és az identitást együtt.

3. AZ ÓVODAI NEVELÉS FELADATAI

3.1 Az óvodai nevelés általános feladatai

3.1.1. Az egészséges életmód alakítása

Kiemelt feladatunk a gyerekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése. A rendszeresen végzett tevékenységek feltételei az egészséges testi és szellemi fejlődésnek. Fontos feladatunk az egészséges életvitel igényének alakítása. Az egészséges életmód szokásainak kialakítását szolgálja a gyermekek életkorának megfelelően összeállított napirend, a szabadban végzett mozgásos és egyéb tevékenységek, a korszerű és egészséges táplálkozás, valamint a felnőttek által nyújtott minta is. Külső szakemberek (gyermekorvos, védőnő, fogorvos, pszichológus, dietetikus) bevonásával is törekszünk a korszerű ismeretnyújtásra gyermekeink és szüleik számára egyaránt.

a./ Gondozás:

Az egész óvodai életet átszövi, mely bensőséges gyermek-felnőtt kapcsolatban valósul meg.

Területei: testápolás, étkezés, önkiszolgálás, öltözködés.

Egészségmegőrző szokások kialakítására törekszünk (fogmosás, megfelelő tisztálkodás, folyadékpótlás stb.)

A gondozási tevékenységeket tudatos szóbeli megerősítéssel kísérik.

Integrációs nevelés feladatai /gondozás/:

Tiszteletben tartjuk a gyermekek egyéni igényeiből fakadó sajátosságait, de képességeiknek megfelelően elvárjuk tőlük a közösség elé állított normák saját szinten történő megvalósítását. Következésképpen megkívánjuk tőlük azokat a feladatokat, melyeket már el tudnak végezni. Mindemellett folyamatosan új tevékenységeket tanítunk nekik, szem előtt tartva a fokozatosság elvét. Az SNI gyermekekre több időt fordítunk. Ezt megfelelő időbeosztással, jó szervezéssel és integrációval valósítjuk meg.

b./ Testi nevelés:

A gyerekek testi szükségleteinek, természetes mozgásigényének kielégítését, egészségének, testi épségének védelmét optimális környezettel biztosítjuk (udvar, megfelelő játékeszközök, játéktér), életkornak megfelelő rendszeresen végzett, tudatosan egymásra épített mozgásfejlesztéssel látjuk el.

Levegőzés:

A mindennapok során arra törekszünk, hogy a gyermekek minél több tevékenységét a szabadban szervezzük.

Pihenés:

Fontos feladatunk a nyugodt légkör biztosítása, valamint a gyermekek egyéni alvásigényének figyelembevétele.

Egészséges táplálkozás:

Törekszünk arra, hogy a gyerekek megismerkedjenek különböző, számukra ismeretlen ételek ízével, így példát mutatunk a szülőknek a korszerű táplálkozáshoz. Különös figyelmet fordítunk az életkornak megfelelő tápanyagok, vitaminok bevitelére, a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsírtartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére, zöldségek, gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzésére, az egészséges táplálkozási szokások kialakítására.

c./ Mozgás:

Különböző mozgásformák gyakorlásával a gyermek egész szervezetét fejlesztjük, hiszen a mozgás az egészségmegőrzés elengedhetetlen eszköze. A mozgáshoz kapcsolódó szabályok megtanulásával, biztonságos eszközhasználattal segítjük a térbeli tájékozódást, valamint a baleseteket is megelőzhetjük.

Szabad mozgás lehetőségének biztosítása, téli időszakban is a mozgás inspirációs lehetőségének kihasználására törekszünk (közös szánkózás, labdázás, lapátolás stb.)

A különböző mozgásos programokba a szülőket is bevonjuk, így a közös élmények átélésével pozitívan befolyásoljuk a családi nevelést (gyermeknap, kirándulások, családi sportversenyek).

Integrációs nevelés feladatai /testi nevelés /:

Az SNI gyermek étkezésére több időt biztosítunk. Az eszközhasználat, a segítségadás mértékét mindig az aktuális állapot határozza meg.

A SNI gyerekeket is minden mozgásos játékba bevonjuk, főképpen olyanokba, amelyeket képesek elvégezni.

Állapotuktól, lehetőségeiktől függően készítjük őket az ép gyermekek mozgásainak utánzására. Az egészséges gyermekeket úgy neveljük, hogy vonják be mozgásos játékukba SNI társaikat is. Az ép gyermekeket a természetes mozgásigényük kielégítése során megtanítjuk arra, hogy figyeljenek társaikra - épekre és SNI - re, egyaránt.

d./ Környezettudatos magatartás kialakítására nevelés:

A minket körülvevő világ megfigyelésében a közvetlen tapasztalatszerzésre törekszünk. A természet szeretetére nevelünk, a környezet megóvására irányuló felelősséget igyekszünk kialakítani. Kirándulásokon kihasználjuk a közvetlen – és tágabb környezet természet adta lehetőségeit arra, hogy megismerjék a természet szépségeit, szembeállítva vele az ember környezetromboló tevékenységét.

Fontos feladatunk a környezet védelme, óvása, ezen kívül megismertetjük gyermekeinket a szelektív hulladékgyűjtéssel is.

Környezetbarát anyagok használatára törekszünk.

Az óvodai életritmus kialakításánál figyelembe vesszük a családi szokásokat.

Egészségnevelés elveink, feladataink

Az egészség fejlesztése a kisgyermekkortól kezdődik, így az óvodai egészségnevelés megalapozó jelentőségű a személyiségfejlesztésben. Széleskörűen készíti fel az óvodás gyermeket az egészség védelmére: edzi a testi erőnlétét, gondozza lelki (érzelmi, akarati, értelmi) kiművelését és az embertársakkal kapcsolatos (szociális) együttműködési készségét.

A mindennapos óvodai nevelés az egészséget, mint alapvető értéket állítja minőségfejlesztő programjába. Az egészség hármassága (testi, lelki, társkapcsolati) jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a személyiségfejlesztés feladatával, azaz: annak védelme, fejlesztése fontos nevelési feladat. Az intézmény egészségfejlesztő programja a védőnői szolgálattal közösen kerül kidolgozásra, a programterv az éves munkatervben található.

Az óvodai egészségfejlesztés feladata

- a gyermekek egészségének védelme, fejlesztése
- az egészséges életmód, testápolás
- az egészségmegőrzés szokásainak alakítása, betegség-megelőzés
- a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása
- a baleset-megelőzés, elsősegélynyújtás
- egészséges táplálkozás
- mindennapos testnevelés, testmozgás
- testi és lelki egészség fejlesztése
- bántalmazás, erőszak megelőzése
- személyi higiénia.

Egészségfejlesztési feladatainkat különböző, a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodó tevékenységekkel, az intézményben megvalósuló prevenciós programokkal valósítjuk meg.

Óvodánkban a kezdődő mozgásszervi elváltozásban szenvedő gyermekekkel gyógytestnevelő foglalkozik. Speciális megelőzés-központú, valamint mozgásfejlesztő gyakorlatokkal igyekszünk megelőzni, illetve korrigálni a már kialakult elváltozásokat. A gyógytestnevelésen részt vevő gyermekek védőnői, illetve szakorvosi javaslat alapján kerülnek be a programba. Kiemelt célunk a prevenció. Lehetőséget biztosítunk ősszel és tavasszal úszásra, illetve az ovifociban való részvételre és kerékpározásra is.

A gyermekek fejlődéséhez, fejlesztéséhez szükséges az egészséges és biztonságos környezet. Óvodánkban családi falusi környezetben, zöldövezetben neveljük gyermekeinket. Kihasználjuk a falu által biztosított lehetőségeket, sokat kirándulunk, túrázunk szűkebb és tágabb környezetünkben egyaránt egészségük védelme, mozgásigényük kielégítése érdekében. Madarak és fák napján az egész óvoda együtt kirándul a közeli erdőbe.

3.1.2. Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

Óvodánkban derűs csoportléghőzót alakítunk ki, állandó értékrend segíti az érzelmi biztonság megteremtését. Fejlesztjük az erkölcsi, érzelmi, akarat tulajdonságokat (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat, önállóság, önfegyelem, feladattudat, szabálytudat). Fontosnak tartjuk az érzelmi intelligencia fejlődésének megsegítését.

Mindezt tesszük: hiteles érzelmek közvetítésével, érzelmek széles skálájának megismerésével, a dráma, a művészetek, sport eszköztárának segítségével.

Ennek hatására fejlődnek a gyermek önértékelő, önkifejező törekvései.

Programunkban fontos a gyermek korai óvodáskor megelőző lelki fejlődésének alapos ismerete. (anya - gyermek, család - gyermek kapcsolat) Erre építve tervezzük meg a lelki egészséget fejlesztő pedagógiai módszereinket, melyek alkalmazásakor felhasználjuk a különböző művészeti elemeket is (zene, tánc, mozgás, mese, vers, báb, irodalmi művek, drámajátékok, képzőművészetek eszköztára stb.) Az érzelmek közös átélése gazdagítja a gyermeki személyiséget, hozzájárul lelki egészségük megőrzéséhez.

Alapvetőnek fontosnak tartjuk a gyermek társas környezetével való kapcsolattartást.

Társas kapcsolataiban az egymás iránti tolerancia kialakítására figyelünk, illetve annak elfogadására és megértésére neveljük gyermekeinket, hogy az emberek különböznek egymástól. Lehetőséget biztosítunk közös élmények, tapasztalatok szerzésére.

Környezeti értékekhez fűződő pozitív attitűd formálása fontos feladatunk. A szűkebb és tágabb környezetünk megismerésével erősítjük a gyermekek hazaszeretetét, nemzeti identitástudatuk fejlődését, a keresztény kulturális értékek megismerését. Környezettudatos szemléletmód kialakítására törekszünk. Ennek érdekében a közösségen belül lehetőségeinkhez képest szelektíven gyűjtjük a hulladékot, részt veszünk a falu különböző környezetvédelmi programjain (takarítás, faluszépítés, virágültetés, madár les, madáretetés, környezetvédelmi rajzpályázatok). Programokat szervezünk a Föld napján, a Víz világnapján, a Madarak-fák napján, az Állatok világnapja, valamint a Takarítási világnap alkalmából. Mindezeket a programokat felhasználjuk arra, hogy az óvoda környezetében meglátogassuk azokat a helyeket, melyek értékeink bemutatására alkalmasak. (Magyar Nemzeti Múzeum Vértesszőlősi Régészeti Kiállítóhelye, Tatai Fényes Tanösvény, Agostyáni Arborétum és Ökofalu). Érvényre juttatjuk a tevékenységformák közti komplexitást.

Figyelembe vesszük a néphagyományokat és a család értékrendjét is. A

gyermeket arra neveljük, hogy környezetüket egységben szemléljék.

Fontosnak tartjuk az olyan szokásrendszer és napirend kialakítását, melyek segítik a társas kapcsolatok mélyítését. A szokás és normarendszer megalapozásában nagy szerepet kap a pedagógus és a dajka együttműködése, modellértékű kommunikációja, bánásmódja.

A szülőföldhöz való érzelmi kötődés kialakítását a közös élmények és tapasztalatok szerzésével valósítjuk meg. (Pl. közös megemlékezések az iskolával – október 23. március 15. – koszorúzások, emlékhelyek látogatása.) Általános feladatunk az értékorientált közösségi nevelés, ennek lényeges elemeként az identitástudat, a keresztény kultúra értékei és a családi kötődés erősítése.

Jeles napok, hagyományaink:

A gyermeki élet hagyományos ünnepei:

- Népmese napja
- Mihály napi mulatság (népszokásokkal gazdagított játékos tevékenységek a kompetencia alapú nevelés innovációja projektmódszerrel)
- Az állatok világnapja
- Adventi ünnepkör a keresztény hagyományoknak megfelelően
- Mikulás
- Karácsony
- Farsang
- Húsvét (saját pedagógiai innováció)
- Föld napja
- Madarak és fák napja
- Környezetvédelmi világnap
- Gyermeknap
- Sportnap

Gyermekműsorral gazdagított ünnepélyek: (nyilvános ünnepek)

- Anyák napja
- Évzáró ünnepség

Csoporton belül közösen ünnepeljük:

- Gyermekek születésnapját
- Nemzeti ünnepek

Hagyományápolással kapcsolatos ünnepek:

- Szüreti felvonulás
- Idősek napja
- Falukarácsony
- Tájházak napja
- Márton napi lámpás felvonulás (iskolával közösen)

Kirándulások, színházlátogatások, helyi színházi előadások szülőkkel közös programok szervezése az éves munkatervben foglaltak szerint.

Integrációs nevelés feladatai /érzelmi nevelés és szocializáció/:

A SNI gyerekek érzelmi igénye - a személyiség megváltozott fejlődése miatt – fokozottabb, mint ép társaiké. Szocializációjuk gyakran elmarad kortársaikétól. Egy-egy helyhez, helyzethez és személyhez sokkal jobban kötődnek, a változásokat nehezebben élik meg, ezért sajátos pedagógiai segítséget igényelnek.

Óvodánkban az élménynyújtás, mint az érzelmi hatás legfőbb eszköze kiemelkedő pedagógiai fontossággal bír. Fontos, hogy mind az épek, mind az SNI gyerekek részére az élmény meghatározó erejű legyen, erősítse a gyermekekben az együttes részvétel igényét.

Kiemelt feladatunk:

- *a szociális kapcsolatok aktív, tudatos bővítése*
- *a felnőttek minta értékű modell-adásának biztosítása*
- *a tapasztalatszerzési lehetőségek bővítése*
- *a játék során a társas kapcsolatok alakítása, segítése*
- *kommunikációt fejlesztő játékos tevékenységek alkalmazása*
- *a pozitív tulajdonságok hangsúlyozása*
- *differenciált követelmények állítása a gyermekekkel szemben.*

3.1.3. Az anyanyelvi és értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

Az anyanyelv, a beszéd az önkifejezésnek, a művelődési értékek elsajátításának eszköze. Az óvodás gyermek beszédfejlődésének legérzékenyebb korszakát éli. Éppen ezért az óvodai anyanyelvi nevelésnek, mesének és versnek az óvodai élet egészét átható, pedagógiailag tudatos folyamatnak kell lennie.

A gyermekek sokfélék. Különböző adottságok, készségek és képességek jellemzik őket. Más és más családi szocializációs folyamatnak részesei, így szókincsük, kifejezőmódjuk, fogalmaik is igen különböznek egymástól.

E különbség és a kisgyermekkorai beszédfejlődés sajátosságainak ismeretében az anyanyelvi nevelés terén a következő feladatokat jelöljük meg magunknak:

- *a jó beszédmintát adó, jól artikuláló, hiteles, választékosan beszélő környezet megteremtése*
- *a gyermekeknek legyen módja "ellesni" a beszéd és kommunikációs kultúra alapvető szabályait. (beszédfegyelem, kivárás, türelem, odafigyelés stb.)*
- *különösen figyelünk a gyermek meta jelzéseire - metakommunikációja erősebb, mint verbális kifejezőmódja - ha megérzi, hogy értjük őt, megerősödik bizalma, velünk való kapcsolata*

- játékos módszerekkel törekszünk a differenciált, egyéni képességek szerinti fejlesztésre
- gyermek kérdéseire mindig válaszolunk. (Egy kérdés se maradhat megválaszolatlan.)
- olyan légkört teremtünk, melyben szívesen és sokat kommunikálnak a gyerekek
- hisszük, hogy jelentős pedagógiai hatása van annak, hogy a pozitív, és nem a negatív dolgokra reagálunk leginkább, mert annak van beszédet kiváltó szerepe.

Anyanyelvi nevelésünk sajátossága, hogy a gyermekek éréséhez, egyéni adottságaihoz alkalmazkodva anyanyelvi játékok sokaságát építjük be a mindennapi életünkbe, melyek indirekt módon fejlesztik a beszéd és kommunikációs képességeket.

A játékokat a kompetencia alapú óvodai program eszköztárából is alkalmazzuk. A játékok az óvónők tudatos készülését, a gyermekek egyéni érési folyamatainak ismeretét követelik meg, a játékokban való részvétel azonban a gyermekek részéről önkéntes.

Speciális nyelvi fejlesztésre szoruló gyermekek (beszédhiba, késleltetett beszédfejlődés) foglalkoztatása logopédus szakember feladata, aki munkáját heti rendszerességgel végzi, folyamatos konzultációt tartva a családokkal és a pedagógusokkal.

Az értelmi nevelés feladatai

Óvodánkban építünk a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára, mint életkori sajátosságra, valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire. Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén keresztül szerezhesse meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére. Figyelembe vesszük a fokozatosság elvét, törekszünk az egyéni bánásmódra és differenciálásra.

Feladataink az értelmi nevelés területén:

- a gyermekek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése
- különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása
- értelmi képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem képzelet, gondolkodás) kreativitás fejlesztése
- a gyermek nyitottságára építve segítjük előazt, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó jelenségekre, helyzetekre
- óvodánk feladata valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása
- az ismeretek bővítéséhez IKT eszközöket is használunk.

Integrációs nevelés feladatai /anyanyelvi és értelmi nevelés/:

Az anyanyelv gyakorlásában különösen jelentős az ép gyermekek nyelvi mintaadása, hiszen motiválja az SNI gyermekeket a kapcsolat tartalmasabbá tételének eléréséhez. Az ép gyermekek kommunikációja is fejlődik - mind verbális, mind nonverbális síkon - mert lehetőséget kapnak arra, hogy a kapcsolatteremtés alkalmával önkifejezésük magasabb szintet érjen el, mivel "több síkon" kommunikálnak.

A szemkontaktus, mint nonverbális kapcsolat szintén fontos eleme anyanyelvi nevelésünknek.

A gyermekeket arra ösztönözzük, hogy egymással szembefordulva beszéljenek, ezzel egyben a megértést segítik, és a helyes artikulációt is érzékeltetik.

Feladatunk, hogy szükség esetén a gyermekek anyanyelvi és értelmi fejlesztése speciális módszerek, illetve eszközök, felhasználásával egészüljön ki. Célunk, hogy olyan tapasztalatszerzést biztosítsunk a gyermekek számára, amely egyrészt feloldja az akadályoztatás miatti korlátokat, határokat, másrészt tág teret biztosít az egyéni érdeklődésre és fejlettségi szintre épülő pedagógiai munkához.

3.1.4. Szlovák nemzetiségi nevelés

Óvodánk csoportjaiban játékos keretek között szlovák nemzetiségi nevelés folyik. Feladatunk, hogy megvalósítsuk a nemzetiségi óvodai nevelés célkitűzéseit.

3.1.5. Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek ellátása

Óvodánkban olyan pedagógiai környezetet alakítunk ki, ahol a másság (SNI, migráns, multi és interkulturális gyermekek) felé fordulás mindenkinek természetessé válik.

Az intézmény Alapító Okiratában megfogalmazott ellátási kötelezettségünknek igyekszünk maximálisan eleget tenni (tárgyi és személyi feltételek).

Minden gyermeknek az egyéni szükségletei szerint biztosítjuk az óvodai nevelést, akár SNI, migráns, menekült vagy szociális helyzete okozza a gyermek speciális igényeit (prevenciós, habilitációs és rehabilitációs tevékenységek). A csoportalakításnál figyelmet fordítunk az arányos elosztásra (csoportonként 1 maximum 2 gyermek ellátása).

Inkluzív nevelésünk eredményessége az óvodapedagógus és a dajka, valamint a speciális képzettségű szakemberek közös, összehangolt munkáján alapszik.

Elméleti és módszertani munkánk során felhasználjuk a kompetencia alapú óvodai nevelési program SNI ajánlásait.

a) Sajátos nevelési igényű gyermekek (SNI)

A gyógypedagógus feladatai:

- folyamatosan együttműködik, konzultál az intézmény óvodapedagógusaival, a fogadó pedagógussal
- előkészíti a befogadást, tájékoztatja a gyermekcsoportot vagy segíti ebben a fogadó pedagógust
- közvetlenül foglalkozik a gyermekkel, elsősorban olyan területen, amely csak az ő szaktudásával oldható meg
- nyomon követi a gyermek fejlődését, hospitál a csoportban
- kapcsolatot tart a szülőkkel
- koordinálja a rehabilitációs foglalkozásokban résztvevő más szakemberek munkáját
- az SNI gyermekek nevelésének dokumentációs feladatait a gyógypedagógus végzi, a hatályos rendeletek, a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság szakvéleményében foglaltak szerint.

b) Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek (BTM)

Óvodapedagógusok feladata:

- szakvéleménybe foglalt iránymutatásoknak figyelembevételével tervezi (egyéni fejlesztési terv) nevelőmunkáját, megvalósítja a differenciált képességfejlesztést
- nevelőmunkája során törekszik egyéni-, és kiscsoportos foglalkoztatási keretek között alkalmazni a fejlesztőpedagógia módszer-, és eszköztárát
- együttműködik az intézményi koordinátorral, a gyermeket ellátó más szakemberekkel
- folyamatosan tájékoztatja a szülőt gyermeke fejlődéséről.

c) Kiemelten tehetséges gyermekek

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, aki az átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

Feladataink:

- tehetséggondozó műhelyben való részvételi lehetőség biztosítása
- kiemelkedő képességű gyermekek képességeinek fejlesztése
- egyénre szabott, differenciált feladatok az érdeklődésnek megfelelően
- változatos eszközök, hely, idő biztosítása a tevékenységekhez
- pályázatokon való részvétel, sikerélmény biztosítása – motiváció.

3.1.6. Gyermekvédelmi munka az óvodában

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény szerinti hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermek

Fokozott figyelmet fordítunk az ilyen gyermekekre és családjukra egyaránt. Segítséget nyújtunk a jogszabályokban meghatározott támogatások igénybevételéhez, valamint együttműködünk a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. Az óvodába lépéskor megállapítjuk hátrányaikat (családlátogatás - állapotfelmérés), majd kidolgozzuk a hátrányok csökkentéséhez szükséges intézkedéseket.

Feladataink a hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel kapcsolatban:

- folyamatos óvodába járásra való odafigyelés
- egyéni bánásmód fokozott érvényesítése
- beilleszkedés elősegítése, peremhelyzetre kerülés megelőzése
- hátrányos helyzetükből adódó elmaradás észlelésekor szakember segítségének igénybevétele
- egyéni fejlesztéssel hátrányaik kompenzálására való törekvés
- szociális és anyagi hátrányok csökkentéséhez szükséges támogatásokhoz jutás segítése
- a családban tartás, családban történő felnevelés segítése minden rendelkezésünkre álló eszközzel.

3.1.7. Szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek, az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

- a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek óvodai beíratását minél előbb kezdeményezzük
- óvodába lépéskor komplex állapotfelmérést végzünk, ennek alapján meghatározzuk feladatainkat
- szükség esetén egyénileg foglalkozunk a gyermekkel, illetve a megfelelő végzettségű szakemberek segítségét kérjük
- segítjük az óvodai beilleszkedést a gyermeknek és családjának egyaránt,
- sok pozitív élményt nyújtunk számukra, célunk, hogy megszeressék az óvodát, kialakuljon a bizalom
- odafigyelünk arra, hogy rendszeresen járjanak az óvodába,
- figyelemmel kísérjük a hiányzások okát
- rendszeresen látogatjuk a családokat, segítséget nyújtunk, tanácsot adunk
- igénybe vesszük a gyermekvédelmi szakembert, védőnőt, gyermekorvost, ha szükséges
- nagy figyelmet fordítunk arra, hogy a színházlátogatások, kirándulások, sportversenyek résztvevői között mindig ott legyenek ezek a gyermekek,
- egyetlen gyermek sem maradhat ki az óvoda programjaiból, mert nehéz körülmények között él, ezért a Szülői Közösséggel együttműködünk a segítségnyújtásban, illetve a csoportba való befogadásuk elősegítésében.

3.1.8. A gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Alapelvek:

- a gyermek személyiségének, emberi méltóságának és jogainak tiszteletben tartása valósuljon meg nevelésünk során
- óvodai nevelésünk során tilos a hátrányos megkülönböztetés.
- tiszteletben tartjuk a gyermek gondolati-, lelkiismereti-, és vallásszabadsághoz való jogát
- humánus, megértő egyéni bánásmódot alkalmazunk
- a család gyermeke iránti felelősségének erősítésére törekszünk.

A gyermekvédelmi törvénynek megfelelő figyelő és jelzőrendszer munkájában rendszeresen részt veszünk, szükség esetén jelzéssel élünk, intézkedést kezdeményezünk. Óvodánkban minden pedagógus feladata a gyermekvédelmi munka, jelzés a gyermekvédelmi felelős és az igazgató felé szükség esetén.

3.1.9. A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Óvodánkban nagy figyelmet fordítunk az integrációra, fontos az egyénre szabott, differenciált fejlesztés. Gyermekközpontú és családorientált nevelés kialakítására törekszünk.

Az intézményben fontos célkitűzés a szegregációmentesség és az egyenlő bánásmód elvének érvényesülése. Nagy figyelmet fordítunk a rendszeres óvodába járás biztosítására, valamint az óvodai nyitva tartásra.

3.1.10. A tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek ellátása

A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek kategóriája a tartós gyógykezelés alatt álló gyermekek körével bővült. /Nkt. 4§13.pont c) alpont/. Tartós gyógykezelés alatt álló gyermek: az a gyermek, akinek kezelése az Eütv. 89. §-a szerinti általános járóbeteg-szakellátásban vagy az Eütv. 91. §-a szerinti általános fekvőbeteg-szakellátásban részt vevő szakorvos véleménye alapján az adott nevelési évben, a harminchat nevelési napot várhatóan meghaladja, és emiatt a legalább napi négy órai időtartamban meghatározott óvodai foglalkozásokon nem tud részt venni.

Az óvodába járási kötelezettség alóli felmentés iránti kérelem a tárgyév április 15. napja után is benyújtható / Nkt. 8. § (2) /.

(A tartós gyógykezelés kapcsán adódó feladataink, a kapcsolattartás módja részletesen az SZMSZ-ben szabályozva.)

4. AZ ÓVODAI ÉLET MEGSZERVEZÉSÉNEK ELVEI

4.1. Az óvoda személyi feltételei

Humán erőforrás

Alapvető céljaink:

- az óvodai nevelés magas színvonalának biztosítása optimális személyi feltételekkel
- elhivatott, magasan kvalifikált munkatársak alkalmazása
- fenntartó által biztosított státuszok szakképzett munkatársakkal történő betöltése.

Óvodánkban, a nevelőmunka középpontjában a gyermek áll. A nevelésükhöz szükséges személyi feltételek biztosítottak az intézményben, csoportonként két fő óvodapedagógus foglalkozik a gyermekekkel. A pedagógiai munkát pedagógiai asszisztens és dajkák is segítik.

Az óvodai élet megszervezését az óvodapedagógus elfogadó, segítő, támogató attitűdjével, a pedagógiai asszisztens segítségével és a dajka összehangolt munkájával végzi.

A nevelőtestületre jellemző a nyitottság, a módszertani megújulásra törekvés, a szakmai önképzés igénye. Óvodapedagógusaink olyan emberi értékekkel és magas szakmai tudással rendelkeznek, akik fel tudják vállalni a belső húzóerő szerepét.

A nevelőtestület és a pedagógiai munkát közvetlenül segítő alkalmazottak létszámadatai, képzettségi mutatói-kompetenciái a pedagógiai program mellékletét képezik.

Humán erőforrással kapcsolatos feladatok:

Főigazgató esetében:

- az intézmény vezetése,
- a hatáskörének megfelelően hatékonyan együttműködik a fenntartóval a személyi, pénzügyi és tárgyi erőforrások biztosítása érdekében.

Dolgozók esetében:

- a humán erőforrás szükségletben bekövetkező hiányt, a felmerült problémákat jelzik a vezető, illetve a helyettes számára
- a vezetők kellőképpen felkészültek a pedagógiai munka irányításának, ellenőrzéseinek feladataira.

Sikerkritérium:

- a gyermekcsoportok neveléséhez, gondozásához szükséges pedagógus és nevelő-oktató munkát segítő dolgozók létszáma megfelelő
- végzettségük, képzettségük megfelel a nevelő-oktató munka feltételeinek, az intézmény deklarált céljainak.

A pedagógus életpályával kapcsolatos célkitűzéseink:

- pedagógusok felkészítése a portfólióírássra, minősítésre, tanfelügyeletre házi és egyéb továbbképzések keretében
- szakmai-pedagógiai szolgáltatások, szaktanácsadások igénybevétele
- önértékelés feladatainak segítése, szakmai segítségnyújtás
- önálló információszerzés, rendszeresen tájékozódás a legújabb eredményekről
- a megszerzett tudás átadása a nevelőtestületen belül (belső tudásmegosztás)
- jó gyakorlatok gyűjtése, alkalmazása, továbbadása
- IKT eszközök célszerű használata az óvodai nevelés, képességfejlesztés, önképzés terén
- a pedagógus a kapott visszajelzések alapján legyen képes megújulni, használja azokat szakmai fejlődése érdekében (önelemző gondolkodás-reflexió).

A pedagógiai asszisztens, dajkák szakmai fejlesztésének, folyamatos továbbképzésének célja munkaköri feladatainak minőségi szinten való ellátásának segítő támogatása: a gyermekekkel, óvodapedagógusokkal, a közvetlen munkatársakkal, és a szülőkkel való kapcsolat eredményességének területein.

Sikerkritérium:

Korszerű ismeretekkel rendelkező, a kor kihívásaihoz, változásaihoz alkalmazkodni tudó, stabil értékrenddel rendelkező alkalmazottak az intézményben.

Az intézményi vezetés az óvoda minden dolgozójától elvárja:

- szakszerű és pontos munkavégzést
- a gyermekek mindenekfelett álló érdekeinek megvalósítását
- az óvoda Nevelési Programjának és szabályzatainak ismeretét, valamint a dokumentumokban megfogalmazottak betartását
- a szeretetteljes óvodai légkör biztosítását
- a gyermekek sokoldalú, harmonikus fejlődésének elősegítését (kompetencia alapú neveléssel)
- gyermeki személyiség életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének figyelembe vételét, az integrációval, inkluzív neveléssel kapcsolatos elvek elfogadását és azok gyakorlati alkalmazását
- a gyermeki közösségben végezhető sokszínű tevékenységek végzését, különös tekintettel a szabad játékra, a hagyományápolásra, a szlovák nyelvi nevelésre, közösségépítésre
- az intézményi önértékelési rendszer működtetésében való aktív részvételt, a pedagógiai-, szakmai munka fejlesztésének érdekében.

4.2. Az óvoda tárgyi feltételei

Az óvoda Pedagógiai Programjának megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel rendelkezik.

A helyi adottságokhoz igazodva igyekszünk megteremteni a gyermekek számára megfelelő, inspiráló, egészséges és esztétikus környezetet.

Az épület és a felszerelések a gyermekek biztonságát, kényelmét és fejlődését biztosítják.

A kompetencia alapú neveléshez szükséges eszközök minden csoport számára adottak.

Integrációs nevelésünk maradéktalan megvalósítását segíti, hogy megfelelő minőségű és mennyiségű, speciális mozgás, és képességfejlesztő eszközökkel rendelkezünk.

Az udvar célszerűen berendezett, lehetőséget ad az egészséges életmódra való neveléshez, a szabadban végezhető természetes mozgásigény kielégítéséhez. Udvari eszközeink korszerűek, EU komfortosak.

Az óvoda hosszú éveken át saját konyhát működtetett. 2014. szeptember 1-jétől a fenntartó döntése értelmében tálaló konyhát üzemeltet, külső szolgáltató látja el a gyermekétkeztetéssel kapcsolatos feladatokat.

A konyha HACCP rendszerrel üzemel. Esztétikus főző-, tálalóeszközökkel rendelkezik a gyermeklétszámnak megfelelően.

4.3. Az óvodai élet megszervezése

4.3.1. Csoportszervezés

A csoportok összetételét a felvett gyermekek életkora és az óvoda helyi adottságai is befolyásolják.

Kialakítunk részben osztott-, és vegyes csoportot is a beíratott gyermekek és a pedagógiai elvek figyelembevételével.

A csoportbeosztásnál különös figyelmet fordítunk a csoportok arányos terhelésére, a hátrányos helyzetű, valamint az SNI gyermekek integrációjának elősegítése érdekében. Figyelembe vesszük speciális igényeiket, valamint a csoportban dolgozó óvodapedagógusok végzettségét is.

A mindennapi élet megszervezésénél szükség esetén gyógypedagógus, logopédus és gyógytestnevelő segíti a rászoruló, illetve SNI gyermekek rehabilitációs, rehabilitációs ellátását. A foglalkozások számának meghatározásánál a Szakértői véleményben meghatározott óraszám és az azon résztvevő gyerekek száma a meghatározó.

4.3.2. Napirend

A gyermekek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez leginkább megfelelő napirend biztosításával végezzük munkánkat.

Napirendünket a folyamatosság, rugalmasság, tág időkeretek alkalmazása jellemzi, valamint a ritmikusan, rendszeresen visszatérő tevékenységek sora, melyek érzelmi biztonságot nyújtanak a gyerekek számára.

6 órától - 8 óráig:

játék a szabadban, a csoportszobában

8 órától - 8 óra 30 percig:

reggeli

8 óra 30 perctől - 11 óra 30 percig:

játék, szabad mozgás, közben 5-35 perces csoportos foglalkozások, differenciált tevékenységek, változatos szervezeti formában

11 óra 30 perctől - 12 óra 30 percig:

készülődés az ebédhez, ebéd, délutáni alvás, pihenés előkészítése

12 óra 30 perctől - 15 óráig:

mese, pihenés, alvás

15 óra - 15 óra 30 percig:

folyamatos felkelés, tisztálkodás, uzsonna

15 óra 30 perctől - 17 óra

játék, amíg az idő engedi mindig az udvaron

Az óvodában a gyermekekkel délelőtti történő foglalkozások, tevékenységek mindegyikét kizárólag óvodapedagógus irányítja.

4.3.3. Heti rend

A heti rendben a napirendhez hasonlóan vannak visszatérő stabil, a rendszerességet, a szokásokat alapozó tevékenységek, ugyanakkor lehetőség van az óvodapedagógusok döntése alapján a rugalmasságra.

A heti rend összeállításánál figyelembe vett tényezők:

- helyi tárgyi és személyi adottságaink
- a tanulás szervezésének a rendszere
- a csoport kor szerinti megosztása.

A vegyes csoportban a nagycsoportos korú gyermekeknek felajánlott tevékenységek - differenciált formában - a kisebbek számára önként választható tevékenységeket jelentenek.

4.3.4. Gondozás

Óvodai életünk szervezésében a gondozásnak kiemelt szerepe van. Óvodapedagógusaink a dajkákkal együtt a gondozás folyamatában is nevelnek, építik kapcsolataikat a gyermekekkel, segítik önállóságukat. (Részletesen lásd a 3.1.1. alatt)

4.3.5. A nevelés tervezése

Tervezőmunkánk alapja az óvoda helyi Pedagógiai Programja, valamint a kompetencia alapú óvodai nevelési program.

A gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését a törvényben meghatározott dokumentumokon vezetjük. Az óvoda Pedagógiai Programja nyilvános, melyre az összes általunk használt dokumentáció épül.

A nevelési és tevékenységi tervek, projekttervek a csoportnaplóban kerülnek rögzítésre.

A pedagógusok IKT eszközök használatával törekednek a minőségi adminisztrációs munkavégzésre: az intézmény elektronikus naplókat vezet.

4.3.6. A gyermeki fejlődés nyomon követésének dokumentációja

Gyermekeink megismerését és fejlesztését a fejlődésük nyomon követését különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvodapedagógusok által készített feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

A gyermekek fejlődésének nyomon követése az egyéni fejlődési ütemet rögzíti, melyet a fejlődési naplóban írásban félévente rögzítünk. Minden jelentős változásról a szülőket rendszeresen tájékoztatjuk. A fejlődésre vonatkozó információk tudomásulvételét a szülő aláírásával dokumentáljuk.

Amennyiben a fejlődés nagymértékű elmaradását tapasztaljuk, az illetékes szakszolgálatokhoz fordulunk vizsgálat kérése céljából.

Egyéni fejlesztési tervet akkor készítünk, ha a gyermek egyéni fejlődési ütemében nagymértékű hiányosságokat vagy akadályoztatásokat tapasztalunk, illetve, ha a gyermek a tankötelezettség megkezdésére halasztást kapott. A terv elkészítése és a megvalósítás figyelemmel kísérése az óvodapedagógus/gyógypedagógus feladata.

(A gyermekek fejlődésének nyomon követésére használt dokumentumok a Pedagógiai program mellékletében találhatók.)

4.4. Az óvoda kapcsolatai

Kapcsolataiban óvodánk nyitott és kezdeményező.

4.4.1. Óvoda – család

A gyermek a családban nevelődik, az óvoda kiegészítője a folyamatnak. A családi körülmények változásai miatt sajnos sok esetben az óvodára hárul a fejlődésben történő lemaradások pótlása. Munkánk során figyelembe vesszük a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során az intervenciós gyakorlatot alkalmazzuk. (a segítségnyújtás módját a családhoz igazítjuk)
Célunk az, hogy a szülő és óvoda együttműködő partnerként vegyen részt a nevelés folyamatában.

A szülővel való kapcsolattartásban mindig szem előtt kell tartani:

- teljes titoktartást a beszélgetésekről
- kölcsönös tisztelet és a bizalom megalapozását.

Amennyiben a család nem képes betölteni a társadalmi normák által meghatározott funkcióját, abban az esetben óvodánk feladata a családgondozás által a meglévő funkciók megtámogatása, továbbá szakmai támaszrendszer kiépítése. /Gyermekjóléti Szolgálat, Családsegítő Központ, Pedagógiai Szakszolgálat, egészségügyi intézmények/

A szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formái:

Szülők-pedagógusok együttműködési formái:

Szülői értekezletek: évente 4 alkalommal, illetve szükség esetén több alkalommal is. (nevelési év elején az új gyermekek szüleinek/összevont szülői értekezlet/, valamint 3 alkalommal csoportonként)

Célunk a szülők megismerése, bevonása az értekezletek folyamatába.

Csoportot érintő témák, események megbeszélése, szükség esetén szakemberek bevonása az együttműködésbe.

Fogadóóra: havi rendszerességgel előzetes egyeztetés szerint.

Célunk a gyermek fejlődéséről szóló folyamatos tájékoztatás, betekintés biztosítása a gyermek dokumentációjába.

Szülők - pedagógusok – gyermek együttműködési formái:

Óvodai beíratás: első találkozás az intézménnyel, betekintés a csoportok életébe

Családlátogatás: évente az új gyermekek fogadása előtt, illetve probléma esetén

Anyás beszoktatás: a beszoktatás első napjaiban a gyermek a szülővel együtt részt vesz a csoport tevékenységeiben, majd fokozatosan növeljük a szülő nélkül töltött időtartamokat a gyermek egyéniségéhez igazodva.

Nyílt napok: évente 1-2 alkalommal

Közös rendezvények, ünnepek: alkalomszerűen

A kapcsolattartás formái, melyek lehetőséget biztosítanak a család elvárásainak megfelelően a folyamatos kapcsolattartásra:

- **Családlátogatások:** Célja, hogy a gyermek közvetlen környezetét megismerjük. Lehetőségünk van egyéni beszélgetésekre, a családi szokások, sajátosságok megismerésére.
- **Beszoktatás:** A beszoktatás során óvodánk figyelemmel van a gyermekek által korábban átéltek jellemzőire, az ebből adódó egyéni különbségekre.

Óvodánkban szem előtt tartjuk, hogy az óvoda elfogadása függ a családtól (anya-gyermek kapcsolata), az óvodapedagógusok illetve a gyermekek személyiségétől, a gyermek előzetes elválasztási élményeitől, önállósági fokától.

A befogadást megelőzően a családokkal megismerkedünk (családlátogatás), ezzel is megkönnyítve az új környezethez való alkalmazkodást.

Fokozatosan érkeznek a gyermekek az óvodába. Lehetőséget adunk a szülővel közös óvodalátogatásra. Az egyedül maradás idejét lehetőség szerint fokozatosan növeljük.

A SNI gyermeket nevelő családok esetében ezt a folyamatot a gyógypedagógus feladata segíteni, támogatni.

- **Fogadóórák:** Alkalmat adnak a gyermek és a közvetlen környezetével kapcsolatos információk cseréjére. Fogadóórákon tájékoztatjuk a szülőket gyermekük fejlődéséről, szükség esetén tanácsot adunk, segítséget nyújtunk. Fogadóórát havi rendszerességgel, illetve szükség esetén alkalmanként is tartunk.
- **Hagyományaink, ünnepeink:** Az óvodában rendezett ünnepek, közös programok lehetőséget teremtenek a család és az óvoda közötti kapcsolat elmélyítésére, egymás szokásainak, értékrendjének még jobb megismerésére. Az együttlétek nemcsak az ünnepeket tartalmazzák, hanem a szülőkkel együtt megszervezett kirándulásokat, sportprogramokat, kulturális eseményeket és az azokra való felkészülést, valamint játszóházakat.
- **Szülői értekezlet:** Megismertetjük a szülőkkel szokásainkat, hagyományainkat. Ismertetjük a napirendet, heti rendet, óvodai életünket. *Előkészítjük a befogadó csoportba érkező SNI gyermek fogadását. Megfelelőképpen tájékoztatjuk a szülői közösséget a fogadás körülményeiről, és annak gyakorlatáról.*

- **Nyitott óvoda:** A szülők a Házirendben megfogalmazottak alapján hozhatják és vihetik el gyermekeiket a napirend zavarása nélkül. Fontosnak tartjuk a szülőkkel a napi kapcsolattartást, nyílt napjainkon a szülőknek lehetőséget biztosítunk a napi életbe való betekintésre.
- **Faliújság, óvodai honlap, egyéb internetes hálózati fórumok:**
Ezen kommunikációs eszközök használatával a szülők tájékoztatása, az információáramlás napi szinten is biztosított. Az óvodai zárt Facebook csoportok működési elveit a Házirend melléklete tartalmazza.

A felsoroltakon kívül folyamatosan mérjük a kapcsolattartás formáira, tartalmára vonatkozó szülői elégedettséget, és törekszünk új formák keresésére. Pl. drámapedagógia és IKT eszközeinek alkalmazása
Intézményünkben Szülői Közösség működik, melyen keresztül a szülők érvényesíthetik véleményezési jogkörüket a törvényi előírásoknak megfelelően.

4.4.2. Óvoda – Bölcsőde

Intézményünkben 2007. évtől működik bölcsődei csoport az óvoda épületén belül önálló szakmai egységként.

Egymás kompetencia határainak figyelembe vételével a kapcsolat szoros a két intézménytípus között. A bölcsődéből érkeznek a gyermekek az óvodába, így fontos egymás munkájának ismerete, tiszteletben tartása.

A bölcsődei csoportból érkező gyermekek hamarabb alkalmazkodnak az új körülményekhez, számukra nem oly ismeretlen óvodai életünk.

Az átmenet megkönnyítése érdekében a következő feladatokat tartjuk szem előtt:

- bölcsődések meglátogatása csoportjukban
- közös ünnepek, rendezvények (játszóház)
- részvétel a bölcsődei szülői értekezleten
- szakmai találkozások szervezése a kisgyermeknevelőkkel, az egymással szemben támasztott elvárások közelítése érdekében
- közös szakmai képzések, rendezvények.

4.4.3. Óvoda - Iskola

A helyi iskolával közvetlen kapcsolatot tartunk, mely megkönnyíti az óvoda-iskola átmenet nehézségeit a gyermekek és a szülők számára.

Ehhez a következő kapcsolattartási formákat alkalmazzuk: óvodapedagógusok-tanítók közös szakmai megbeszélései, iskolalátogatás, közös munka-, és játszódelutánok szervezése, a tanítók szülői értekezleten való részvétele, az óvodapedagógusok óralátogatásai (iskolássá vált gyermekekhez), iskolások előadásai az óvodában, közös szereplések, ünnepek, versenyeken való részvétel.

Célunk, a zökkenőmentes átmenet biztosítása, valamint, hogy az iskolára alkalmassá tegyük gyermekeinket.

Ennek érdekében a következőket tesszük:

Az óvoda és az iskola egyaránt a kompetencia alapú nevelés és oktatás elméleti és módszertani eszközeit használja. Az iskola épít az óvodában folyó nevelő-fejlesztő munkára. Pedagógusaink gyakori kapcsolatot tartanak a helyi iskola nevelőivel.

Kompetencia alapú nevelési programjaink egymásra épülnek. Helyi önálló innovációként az egész évet átfogó óvoda-iskola átmenetet dolgoztuk ki és valósítjuk meg.

A program részét alkotják:

- a közös rendezvények (szüreti felvonulás, Mihály nap, Márton nap, Falukarácsony, nemzetiségi rendezvények és nemzeti ünnepek)
- közös szakmai tanácskozások, továbbképzések, értekezletek, szülői értekezletek stb
- Manó Tanoda (a tanítónő ismerkedik az óvodai tevékenységetető módszerekkel, és a leendő iskolásokkal).

Gyógypedagógus a sikeres átmenet biztosítása érdekében az eddig végzett munkájáról tájékoztatja az iskola befogadó pedagógusait és a fejlesztő munkában részt vevő szakembereket.

Figyelemmel kísérjük az iskolába került gyermekeink fejlődését.

4.4.4. Szakszolgálatok

A) Pedagógiai Szakszolgálatok

Óvodánk az Alapító Okiratában foglaltak szerint végzi a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelését. A feladat ellátásához nélkülözhetetlen a rendszeres kapcsolattartás és konzultáció, különösképpen az intézmény gyógypedagógusa részéről a szakszolgálat munkatársaival (EGYMI).

/nevelési tanácsadás, logopédiai ellátás, szakértői bizottsági feladatok, fejlesztő nevelés/

B) Pedagógiai Szakmai Szolgáltatók

Pedagógus továbbképzések, előadások, konferenciák szervezése, lebonyolítása. Szakmai tanácsadások igénybevétele.

C) Gyermekjóléti Szolgálatok

Az óvoda gyermekvédelmi felelősen és minden pedagógusunknak fontos feladata a gyermekvédelem, a megelőzés, a segítségnyújtás.

A szolgálat munkatársaival a gyermekvédelmi felelős tartja a közvetlen kapcsolatot (esetmegbeszélések, közös családlátogatások, előadásokon, rendezvényeken való részvétel).

D) A nemzeti, etnikai és migrációs szervezetek

A szervezetekkel való együttműködés az adott nemzetiségből érkező gyermekkel kapcsolatban: információgyűjtés, szokások, hagyományok megismerésére való törekvés.

4.4.5 Egészségügyi intézmények

Intézményünk a hatályos rendeleteknek megfelelően kapcsolatot tart a védőnővel. Ő végzi a preventív munkát, a kötelező szűréseket, illetve szükség szerint látogatja óvodánkat. Az óvoda dolgozóinak feladata a feltételek biztosítása, a szülők tájékoztatása, és a gyermekek együttműködésének elősegítése.

Gyermekeink évente fogorvosi szűrésen vesznek részt.

Tartósan beteg, diabétesszel élő gyermekek ellátása során együttműködünk az ellátásban részt vevő tagokkal (szakorvosok, egészségügyi szolgáltatók), törekszünk az intézményi ellátás során az egészségi állapotuknak megfelelő, biztonság megteremtésére.

4.4.6. Közösségi ház, könyvtár

Kapcsolatunk folyamatos. A Közösségi Ház gyermekműsorait, kiállításait, nemzetiségi műsorait figyelemmel kísérjük, illetve lehetőség szerint részt veszünk a szervezésben, lebonyolításban. (ünnepi műsorokon való szereplések, gyerekmunkák kiállítása).

Évente látogatjuk a könyvtári hét programjait.

4.4.7. Tájház, Múzeum

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy gyermekeink megismerjék falunk nevezetességeit, néphagyományait. A hagyományok, népszokások ápolása, értékeinek megőrzése, továbbadása később a csoportra, óvodára jellemző hagyománnyá válhat.

Kompetencia alapú nevelés innovációja:

- Múzeumpedagógiai foglalkozás keretében kerül megrendezésre évente a húsvéti játszóház, melynek helyszíne a Tájház és környéke.

4.4.8. Sportcsarnok

Alkalmanként élünk a Sportcsarnok adta lehetőségekkel.

4.4.9. Egyházakkal való együttműködés

Az óvodás gyermekek számára szülői igény szerint a történelmi egyházak által nyújtott hittan szakképzett hitoktatóval szervezhető. Az óvoda helyet biztosít a hitoktatáshoz és segíti a hitoktatásra való jelentkezőt, valamint az azon való részvételt. Időszakonként közös programokon is részt vesznek, egymás rendezvényeire meghívják a szülőket, gyermekeket, pedagógusokat, hitoktatókat.

Az intézmény nyári zárva tartása alatt az egyház nyári táborát szervez a gyermekek számára, ezzel is segítve a szülők munkavégzését.

4.4.10. Önkormányzat és Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat

Olyan pozitív kapcsolat kiépítésére és fenntartására törekszünk, amelynek alapja az együttműködés és a megfelelő információáramlás. Ehhez a következő kapcsolattartási formákat alkalmazzuk: kölcsönös információáramlás, tájékoztatás az óvodát érintő kérdésekben, intézményvezetői beszámolók, ismertető küldése óvodai eseményekről, rendezvényekre való meghívás, vezetői önértékelés és intézményi önértékelés keretében partneri igény és elégedettség mérések.

Szlovák nyelvi nevelésünket segíti és támogatja a Vértesszőlősi Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat. Rendszeresen részt veszünk a nemzetiségi rendezvényeken, a Nemzetiségi Önkormányzat által szervezett továbbképzéseken. Nemzetiségi rendezvényeinkre, ünnepeinkre meghívjuk az önkormányzat képviselőit.

A Nemzetiségi Önkormányzat véleményezi a hatáskörébe tartozó dokumentumainkat.

4.4.11. Külhoni magyar óvodák

Kapcsolatépítésre törekszünk a Kárpát medencei magyar nyelvű intézmények közül azokkal, amelyekkel a település kapcsolatot ápol (testvértelepülés) illetve az itt lakóknak érzelmi kötődésük van. Ennek alapján együttműködünk, és szakmai kapcsolatot ápolunk az udvardi magyar óvodával és a gyimesbükki Dani Gergely Általános Iskola és Óvoda nevelői közösségével. Eszközökkel, berendezési tárgyakkal, játékokkal, könyvekkel, illetve szakmai anyagokkal segítjük egymást.

5. AZ ÓVODAI ÉLET TEVÉKENYSÉGI FORMÁI, AZ ÓVODAPEDAGÓGUS FELADATAI

5.1. Játék

A játék a gyermek személyiségének tükrözője, fejlesztésének legfőbb eszköze, melyben komplex nevelés megvalósítása lehetséges.

A gyermek számára a játék a legfontosabb tevékenység, magát az ÉLET tanulását jelenti, ahol az ismereteket önmagáról, a külvilágról, a legrövidebb időn belül megszerezheti, elfogadhatja vagy elutasíthatja és variálhatja. Mindehhez a gyermeknek kezdetől fogva szüksége van a felnőttre, - hiszen nem a játszani tudás képességével érkezik a világra - aki játékeszközöket, lehetőségeket biztosít, olyan szituációba juttatja, melyből meríthet, partner a játékban vagy "tanúja" a játéknak.

A gyermek szabad játéka: a gyermek önmegvalósító törekvésének kizárólagos formája, melyet egyedüli vagy társakkal való közös játékban valósít meg.

Feladataink:

- olyan napirend biztosítása, mely biztosítja az egész napos, folyamatos, szabad játék lehetőségét. (hely, idő, eszköz, megfelelő légkör)
- minden gyermeki játéknak létjogosultsága van, még ha az a felnőtt számára oly jelentéktelennek tűnik is. (gyermeki játék tiszteletben tartása)
- az alkalmazkodás érdekében segítjük őket a problémahelyzetek önálló megoldásában
- mérlegeljük a segítségadás szükségességét és módját
- támasznyújtó magatartásunkkal az önálló játék továbbvitelét szolgáljuk, csak akkor válunk részeseivé játéknak, ha arra ő kér meg bennünket
- tudomásul vesszük, hogy a játékfajták nem léteznek tisztán
- (gyakorló, szerep...) s egyikük sem alacsonyabb rendű a másiknál a gyermeki játék tükrében
- minden anyagot, eszközt bátran felhasználhat játéknak, ha az önmagára és társaira nem veszélyes
- elfogadjuk, hogy a jóízű játék "ésszerű" rendetlenséggel jár
- játékokat az óvónőkkel megbeszélve hozhat otthonról - és haza is vihet
- segédanyagként használjuk a Kompetencia alapú óvodai nevelési program játékkészletét.

Kompetencia alapú nevelés innovációja projekt módszerrel:

„Mihály napi mulatság” Népszokásokkal gazdagított játékos tevékenységek

„Gyere velem!” Drámapedagógia az óvodában „jó gyakorlata” – adaptáció

„A kompetencia alapú nevelés egyik fő célja, hogy a gyermekek pontosan tudják kifejezni magukat, erősödjön empátiás képességük, finomodjon esztétikai érzékenységük, értsék, szeressék, óvják, tiszteljék a világot, amiben élnek.” Célkitűzésünk elérése érdekében felhasználjuk a „Jó gyakorlat” során elsajátított drámapedagógiai játékokat, módszereket.

Integrációs nevelés feladatai/játék/:

A SNI gyermekek játéktevékenysége akadályozottságuk jellegénél és fokánál fogva más-és más, olykor igen eltérő ép kortársaiktól.

Játékfejlődésük előmozdítása érdekében feladataink:

- *a játék minden fajtájában nagy szerepe van az utánzásnak, melyekben a SNI gyermekek részére az ép gyermekek megfelelő példát tudnak nyújtani. Ez a szerep pozitív élménnyel gazdagítja a gyermekek személyiségét*
- *nagyon fontos egy ilyen összetételű csoportban az egymás játékának, alkotásainak megbecsülése*
- *a lehetőség megadása a pozitív és negatív élmények "kijátszására"*
- *az egészséges versenyszellem speciális kialakítása*
- *törekszünk arra, hogy a SNI gyermekek is - lehetőségük szerint - mindenfajta játéktevékenységben részt vehessenek*
- *odafigyelünk arra, hogy megfelelő mennyiségű, valóság-hű játékeszközt biztosítsunk számukra /elvonatkoztatás nehezítettsége miatt/.*

5.2. Verselés, mesélés

Vers - Mondóka

Az óvodai életet sokféle tevékenységgel lehet változatossá tenni, kiváltképp, ha az olyan tevékenységforma, mely természetes igénye a kisgyermeknek (hiszen minden mozgását ritmikus "beszéddel" kíséri). A mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez.

Célunk, hogy az óvodai beszéd színesebb, változatosabb, a versmondás gyermekibb legyen.

Feladataink:

- *a meséken keresztül mutatjuk meg a gyermekeknek a külvilág és az emberi belső világ érzelmi viszonyait, a lehetséges és megfelelő viselkedésformákat*
- *kisgyermekeknek szóló verseket, rigmusokat, népi dajkai mondókákat, ritmikus szólásokat használunk munkánk során*
- *különbséget teszünk a gyermekek számára könnyen és szívesen utánunk mondható és a csupán meghallgatásra való szövegek között*
- *a versmondást összekapcsoljuk a mozgásos és egyéb játékokkal, hogy életszerű legyen*
- *játék közben élünk azzal, hogy a magunk kedvenc verseit, mondókait megismertessük és megszerettessük gyermekeinkkel*
- *(életkor, nem, létszám, a játszóhely adottsága, a hangulat szerint válogatunk.)*
- *tréfás szólásokat, rigmusokat vegyítünk a gyermekekkel, felnőttekkel folytatott társalgásba, így tesszük szívesebbé az élőbeszédet.*

"A mese az anyanyelv zenéje és észjárása"

A mese éppúgy, mint a játék, örömforrás a gyermek számára. A mesék fontossága abban rejlik, hogy építik a gyermek énjét, cselekvésbeli ügyességét, önazonosságát, összetartó anyanyelvi beszédét és azok mögöttes tartószervezetét. A belső képteremtést erősítik, kultúrát adnak át.

A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb eszköze.

Azért, hogy a mese betölthesse fent megfogalmazott jelentőségét, a következő feladatokat jelöltük meg magunk számára:

- minden óvodapedagógus megfelelő repertoárral rendelkezzen. Döntő többségét a magyar népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág köréből válasszuk ki, hiszen ezek nyelvezte, képvilága leginkább megfelelő a kisgyermek számára. Ezen kívül válogatunk a klasszikus, a kortárs, a magyar és külföldi irodalmi művekből is
- igyekszünk minél több mesét könyv nélkül megtanulni. Mesét mondani, hallgatni az egyik legérdekesebb, szinte ünnepi óvodai élmény
- mesehallgatásra mindennap sort kerítünk
- jó mesélés csak csendben, nyugodt, oldott légkörben valósítható meg
- a mesehallgatás szabályait elfogadtatjuk a gyermekekkel
- mesehallgatáskor csöndben vagyunk, nem zavarjuk egymást és a mesélőt
- gyermekeinket is biztatjuk a saját vers és mesealkotásra, a mese elmondására, megjelenítésére. (bábozás, ábrázolás, mese eljátszása...)

Integrációs nevelés feladatai: / vers-mondóka/

Gyermekek a beszédtanulás különböző fokán állnak, nyelvhasználatuk pontatlan. A beszédindításban, fejlesztésben jelentős szerepe van az egyszerű mondókáknak, verseknek, melyeket ritmikus utánozó gyakorlatokkal kísérünk.

A SNI gyermekek számára fejlettségüknek leginkább megfelelő leporellókat, képeskönyveket biztosítunk.

A bábozás, mint tevékenység különösen erős fejlesztő hatással bír a SNI gyermekekre, ezért gyakran élünk a bábozás lehetőségével.

5.3. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

A zene képes felkelteni és fokozni az aktivitást, szabályozni feszültséget, indulatokat kelt és levezet, nyugalmat terem, a legkülönbözőbb érzelmeket mobilizálja. Serkenti a képzeletet, a képzettársítást, az emlékeket, befolyásolja a közérzetet, alakítja a viselkedést. Mindezek mellett jelentős az esztétikai hatása.

A zene által a személyiség olyan részei is megérinthesek, melyeket a szavak nem érnek el. A ritmus, a dallam, dinamika, forma mind nonverbálisan fejtik ki fejlesztő hatásukat.

Az ének-zenei ízlésformálásban fontos, hogy miből válogatunk. A zenei nevelés hatása szerteágazó, (az énekes játék, népi gyermekdal, ölbéli játékok, klasszikus és modern zeneirodalom művei) által nemcsak zenei készségeik fejlődnek, hanem a gyermekek teljes személyisége is.

Feladatunk:

- a zenei érdeklődés felkeltése, zenehallgatóvá nevelés
- zenei képességek fejlesztése, (ritmus, éneklés, hallás, mozgás)
- ritmushangszerekkel való ismerkedés
- zenei kreativitás, mint örömforrás (hangszeres improvizáció, önkifejező mozgások, a zene vizuális megjelenítése)
- merítünk a kompetencia program Zenevarázs gyűjteményének zenei játékaiból
- zenei néphagyományok, nemzetiségi hagyományok megismertetése, ápolása,
- néptánc, népi játékok megismerése, együttmozgás örömeinek felkeltése
- felnőtt minta nyújtása az éneklés, zenélés terén.

Integrációs nevelés feladatai/ének, zene, énekes játék/:

A zenélés minden formája hat a gyermeki személyiségre és segíti a kognitív funkciók fejlődést, a tanulási folyamatokat. A beszéd s majdan az írás képessége hatékonyan fejleszthető a zenével, ezért igen nagy a jelentősége a diszlexia, és diszgráfia prevencióban.

Figyelembe vesszük, hogy számukra nehezített lehet: a ritmus és a tempó érzékelése; az esetleges légzési és artikulációs problémák az éneklésben jelenthetnek akadályt; a térforma-alakítása, mivel mozgásuk lassabb, célmozgásuk, koordinációjuk pontatlanabb, térérzékelésük gyengébb lehet.

A körjátékok támogatják a társas kapcsolatok alakulását, biztosítják az együttjátszás örömeit, a szabályok betartását, kommunikációt, és a zenei képességek fejlődését.

Feladatunk:

- *a gyermekek számára minél több és változatos zenei élmény és alkalom biztosítása*
- *ritmushangszerekkel való megismerkedtetés*
- *a zene mozgásban való megjelenítése.*

5.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A tevékenységeken keresztül tudatosan figyelünk az esztétikai nevelés sokrétű lehetőségeire, az ábrázoló tevékenységek szervezésére és irányítására. A közvetlen környezet állandó ingert jelent a gyermekek számára, ezért nélkülözhetetlen, hogy esztétikus, funkciójában is szép környezetben nevelhetjük őket.

A gyermekek sokoldalúságához hozzátartozik az esztétikai fejlettség. Az ábrázoló tevékenységekkel hozzásegítjük őket ahhoz, hogy minél mélyebben, és sokrétűbben megismerjék az őket körülvevő tárgyakat és világot.

Az alkotó tevékenység a belső képek gazdagítására épül.

Feladataink:

- igény kialakítása az alkotásra, a kreatív önkifejezésre, az esztétikai élmény befogadására
- élményekből, tapasztalatokból táplálkozó alkotómunka egész napos lehetőségének a megteremtése
- ismerkedés a népművészeti elemekkel, műalkotásokkal, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal
- a tehetséges gyermekeket bátorítjuk, alkotásaikat közösségi rendezvényeken kiállítjuk, illetve pályázatokon nevezzük
- a gyermekek megismertetése a különböző anyagokkal és a kézimunka technikai alapelemeivel
- eszközhasználatuk, finommotorikájuk fejlesztése a különböző munkafolyamatokban és technikákon keresztül
- rajzos terek, műhelyek létrehozása
- esztétikai élmény fokozása a különböző művészeti ágak bevonásával (zene képi megjelenítése)
- a gyermekek megismertetése a különböző anyagokkal és a kézimunka technikai alapelemeivel.

Integrációs nevelés feladatai /vizuális nevelés/

Célunk, hogy az ép gyermekek mellett a SNI gyermekek is szívesen ábrázoljanak.

Feladatunk:

- *megteremteni az egész napos tevékenykedés lehetőségét-megismertetni a gyermekekkel (alapokról induló információk) változatos anyagokat, eszközöket, munkafogásokat, technikákat, az eszközökkel, anyagokkal szembeni félelmüket oldjuk*
- *minden problémás esetben használunk segédeszközt (pl. vastagabb rajzeszközt, csúszásgátló alátétet, papírléfogót stb.), de csak akkor adjuk ezeket a gyermekeknek, amikor az valóban szükséges és indokolt*
- *mindig biztosítunk elegendő időt, kielégítő feltételt, megfelelő eszközt és fokozott türelmet tanúsítunk. Sokkal tudatosabb tervezésre, lelassított folyamatokra, több időre, speciális módszerekre lehet szükségük*
- *a gyermekek valamennyi alkotását értéként kezeljük*
- *mindezekre a szülők figyelmét is felhívjuk.*

5.5. Mozgás, mozgásos játék

A mozgás a gyermek legtermészetesebb megnyilvánulási formája. A rendszeres egészségfejlesztő testmozgás, a gyermekek egyéni fejlettségi szintjéhez igazodó mozgásos játékok és feladatok a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának, valamint fejlesztésének eszközei.

Ebben a korban a gyermek tapasztalatait környezetéről leginkább a mozgás, a mozgásos tevékenységek által szerzi. Az óvodáskor a hely- helyzetváltató - és finommotoros mozgáskészség tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza.

Kedvezően befolyásolja így az értelmi és szociális képességek alakulását is.

Feladataink:

- a mozgáskedv megőrzése, a mozgás megszerettetése
- egészséges életvitel kialakítása, egészségfejlesztő testmozgások biztosítása napi szinten
- mozgástapasztalatok bővítése, mozgáskészségek alakítása,
- testi képességek, fizikai erőnlét fejlesztése
- értelmi struktúrák és szociális képességek fejlesztése.

Célunk: A természetes mozgás alakítása, fejlesztése, az állóképesség, az ügyesség, a gyorsaság, a test fizikai képességeinek növelése, erősítése érdekében.

Két területen valósítjuk meg:

- spontán
- szervezett formában. (irányított mozgás)

Mozgásfejlesztés a játékban:

Kiemelt feladatunk, hogy megőrizzük és felkeltsük a gyermek mozgáskedvét és tudatosan építsünk rá. A szükséges szabályok megtanítása mellett, az eszközök és tevékenységek kiválasztásánál a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez és a csoport összetételéhez igazodunk.

Kompetencia alapú nevelés innovációja. Hagyományként évente megrendezésre kerül a Mihály Napi erőpróba-népszokások összekapcsolása mozgásos játékokkal.

Mozgásfejlesztés szervezett formában:

A rendszeres napi testmozgás anyagát elsősorban a mozgásos játékok adják, kiegészülve egy-egy gimnasztikai gyakorlattal, melyek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy-és kismozgások kialakulásához. A mozgásfejlesztésben az egyéni fejlettséget figyelembe véve, érzelmi

motivációra építünk. Törekszünk arra, hogy a gyermekek jó hangulatban, jó közérzettel vegyenek részt a játékos mozgásban. Minden esetben biztosítjuk a megfelelő terhelést. Az ily módon kiváltott fizikai aktivitás előhívja és erősíti a szellemi aktivitást is. Az egészséges életmódot erősítő tevékenységeket lehetőség szerint a szabad levegőn, illetve a teremben eszközökkel és eszközök nélkül szervezzük.

Integrációs nevelés feladatai /mozgás/

Gyakori, gazdag mozgáslehetőség biztosítása a teremben, udvaron, egyaránt.

Az SNI gyermekek speciális mozgásfejlesztésben részesítése a gyógytestnevelő irányításával. A csoport mozgásos tevékenységeiben is részt vesznek, mozgásállapotuknak megfelelő gyakorlatokat végeznek, a többiekkel közösen mozognak, ügyelve természetesen a veszélyes helyzetek elkerülésére.

Természetesen használunk speciális fejlesztő eszközöket, tornaszereket az ép gyermekek esetében is Egyaránt kihasználjuk azt a lehetőséget, hogy óvodánkban minőségileg jobb, mennyiségileg több mozgásfejlesztő eszköz áll rendelkezésünkre.

5.6. A külső világ tevékeny megismerése

Célunk, hogy a gyerekeknek a természeti és társadalmi környezetben szerzett sokoldalú és aktív tapasztalatai segítséget nyújtsanak abban, hogy koruknak megfelelően biztonságosan tudjanak tájékozódni az őket körülvevő világban. A társadalmi és a természeti környezetről kialakult képzeik, fogalmaik a valóságnak megfelelőek legyenek. A környezet megismerése során szerezzenek matematikai tapasztalatokat, legyenek ismereteik a környezet formai, mennyiségi és téri viszonyairól. Ismerjék meg a szülőföld, az ott élő emberek, a helyi hagyományok, néphagyományok szokásait. Környezetükhöz, gyermektársaikhoz, a felnőttekhez való viszonyuk - elemi fokon - feleljen meg azoknak az erkölcsi követelményeknek, amelyeknek később felnőttként is meg kell felelniük.

Feladataink:

- megismertetni a gyerekekkel a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és tárgyi kultúra értékeit. Tanulja meg ezek szeretetét és védelmét
- megéreztetni a felfedezés örömét, a gyermeki kíváncsiság, tudásszükséglet fenntartására való törekvés
- a kellő idő, hely, alkalom és eszköz biztosítása - közvetlen érzékszervi tapasztalatszerzés, a gyermekekkel közösen végzett megfigyelések, kísérletek során
- mennyiségi, formai, kiterjedésbeli összefüggések felfedezése, megtapasztalása játékos formában

- a gyermekek önálló véleményalkotásának, döntési képességének fejlesztése
- környezettudatos magatartás kialakítása
- egyszerűbb összefüggések meggláttatása
- a kompetencia alapú nevelési program módszertani ajánlásainak alkalmazása. (tématervjavaslatok)

Integrációs nevelés feladatai /külső világ tevékeny megismerése/

Az SNI gyermekeknek önmagukról, a környezetükről való ismerete olykor szerényebb megelőző tapasztalataik, és fejlettségi állapotukból adódóan (percepció, mozgás, kognitív területek érintettsége)

Ezért különösen fontos számukra:

- *a gyermekek minél több közvetlen és közvetett élményben részesüljenek*
- *időt hagyni az események és a megtapasztalt jelenségek feldolgozásár*
- *egy-egy témakört alaposan, minden oldalról megközelítve minél több érzékszerv bevonásával sokféleképpen feldolgozni*
- *egyéni, a differenciált képességekhez igazodó bánásmód alkalmazásával segítjük a gyermekeket*
- *a tevékenységeket, a képességek fejlesztését kiscsoportos (3-5 gyermek), vagy egyéni formában tartjuk, mert véleményünk szerint ez célravezetőbb, eredményesebb.*

5.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka a gyerek mindennapi tevékenységének része, amely az óvodáskor folyamán egyre önállóbb helyet kap, formáiban és tartalmában egyre gazdagodik. Célunk, hogy a gyermekek saját személyükkel, a csoporttal kapcsolatban maguk végezdhessenek el minden olyan munkát, amelyre egészségük károsodása nélkül képesek.

Alapvető feltételei: munkaeszköz, munkalehetőség, megfelelő hely, idő és légkör biztosítása.

Feladataink:

- a gyerekek önként, szívesen vegyenek részt a munkában
- érezzék a közösség érdekében végzett munka örömet, hasznát (naposság)
- a munkavégzés során szerzett ismeretek, tapasztalatok erősítése
- önkiszolgálásra nevelés. (testápolás, étkezés, öltözködés)

Az SNI gyermekek számára a munka jellegű tevékenységekbe való bevonás örömforrás, mert érzik, hogy rájuk is számítanak, sikereik vannak, mely az önbizalmukat növeli. Az ép környezetbe való integrálódásukat nagymértékben segíti.

Feladataink:

- *minden gyermek elsődleges feladata a saját személyével kapcsolatos teendők elsajátítása, de lehetőség szerint adunk részükre alkalmi megbízatást, bevonjuk őket képességeik szerint a környezet gondozásába*
- *a gyermekek csak olyan munkafeladatokat végezzenek, amely megfelel fejlettségi sajátosságaiknak*
- *türelmesen kivárva, több időt hagyunk a munkavégzésre*
- *nem végzünk el helyettük semmi olyan tevékenységet, amelyre ők maguk is képesek csak annyit és abban segítünk, mely önállósodási folyamatot nem gátolja*
- *a munkafogások apró lépésekre bontva a műveleti sorrend megtartásával gyakoroljuk.*

5.8. A tevékenységekben megvalósuló tanulás

Az óvodai tanulás folyamatos, jelentős részben utánzásos, spontán és szervezett tevékenység. Az óvodai tanulás célja a gyermek kompetenciáinak fejlesztése, kihangsúlyozva a cselekvéses és felfedező tanulást. A gyermekek tanulásában kiemelkedően fontos szerepe van a manipuláció lehetőségének, ezért az érzékelést-észlelést és a mozgást összekapcsoljuk (többféle módszer, sokféle eszköz, megfelelő idő, átgondolt tervezés, szervezés).

Az óvodában a gyerekeket a kíváncsiság, a tevékenységi vágy motiválja a tapasztalat és ismeretszerzésre. A gyermekek tevékenységi vágyának kielégítése az eredményes tanulás elengedhetetlen feltétele. Az óvodai tanulás a játék motivációs bázisra épül, mindvégig játékos jellegű marad. A tanulásra egyaránt jellemző a spontaneitás, illetve az irányítottság. Munkaformaként egyaránt alkalmazzuk a mikrocsoportos, kiscsoportos és egyéni formát is.

Feladataink:

- **értelmi képességek, problémamegoldó gondolkodás fejlesztése**
- **tapasztalatok bővítése, rendszerezése**
- **a megismerés, a tudni akarás vágyának felkeltése**
- **szándékos figyelem fejlesztése**
- **kreativitás erősítése**
- **élethosszig tartó tanulás megalapozása.**

Feladataink a következő tanulási formákban valósulnak meg:

- utánzások mintája és modellkövetés, magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása
- spontán játékos tapasztalatszerzés
- cselekvéses tanulás
- gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- pedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés
- gyakorlati problémamegoldás.

A tanulási folyamat értékelése során pozitív megerősítésre törekszünk, használjuk a differenciált értékelést és a jutalmazás sokféle módszerét.

Integrációs nevelés feladatai/ tanulás/

Az SNI gyermekek esetében a tanulás sokszor akadályokba ütközik, lassabb tempóban történik.

A tanulás folyamata, mozzanatai az ő esetükben minőségében, mértékében, a felhasználható eszközökben olykor eltér ép társaiktól.

Speciális terápiákra lehet szükség, ám sokszor az ép példa, és az apró megsegítés is elegendő. A speciális segítségnyújtás mértékét és módszereit a gyógypedagógus határozza meg.

Feladataink:

- minden gyermeknél megkeresni az egyéni adottságokat, figyelembe véve az optimális terhelhetőségi szintet
- olyan tevékenységekre építeni, amelyek a gyermektől erőfeszítést igényelnek, de sikerrel meg tudja oldani őket
- utánzásra alkalmas helyzetek teremtése a tanulási folyamat során
- az érdeklődés, a figyelem fenntartása, az akarat, a tanulási szándék erősítése, személyre szabott motiváció alkalmazása.

6. A PEDAGÓGIAI MUNKA VÁRHATÓ EREDMÉNYE

Arra törekszünk, hogy minden gyermek érje el az életkori sajátosságoknak megfelelő fejlettségi szintet a rugalmas beiskolázás érdekében.

Az iskolakezdés feltétele a testi, lelki és szociális érettség.

Az eredményes iskolai munkához szükséges:

- összerendezett mozgásfejlettség
- testséma ismerete
- megfelelő téri tájékozódás
- finommotoros koordináció
- nyelvi kifejezőkészség
- szociális érettség
- kommunikációs nyelvi kifejezőképesség
- eredményre való törekvés
- alkalmazkodó és együttműködő képesség
- kudarc és sikertűrés.

Integrációs nevelés várható eredménye:

Speciális szakemberek segítségével végzett pedagógiai munkával érhető csak el az iskolakezdéshez szükséges fejlettségi szint.

7. SZLOVÁK NEMZETISÉGI NEVELÉS PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

7.1. Helyzetelemzés

Óvodánk 1959. óta nemzetiségi - szlovák - nyelven is nevelő intézmény.

A nemzetiségi nyelv, a hagyományápolás - hagyományőrzés nem egyszerű feladatunk. A családok közül - beleértve az "őslakosságot" - egyre kevesebben használják a szlovák nyelvet. Az óvodáskorúak főleg nagyszüleiktől, dédszüleiktől hallanak szlovák szavakat, tanulnak meg egy-két kedves verset vagy dalt. Szerencsés helyzetben vagyunk viszont, mert a környező településekből ideköltözők pozitívan értékelik a helyi hagyományokat.

Személyi feltételek:

Intézményünkben rendelkezünk a kétnyelvű (szlovák-magyar) nyelvi nevelés személyi feltételeivel. 5 fő óvodapedagógus rendelkezik szlovák nemzetiségi óvodapedagógus végzettséggel. Minden óvodai csoportban biztosított a nemzetiségi nyelv használata a magyar nyelvvel párhuzamosan.

Tárgyi feltételek:

Óvodánkban a szlovák kultúra és nyelv ápolását segítő eszközök használatával igyekszünk felkelteni a gyermeki érdeklődést a nyelvelsajátítás iránt.

Minden olyan eszközzel rendelkezünk, mely szükséges a hatékony nyelvi neveléshez.

Eszközeinket igyekszünk folyamatosan megújítani a kor követelményeinek megfelelően, és minden óvodai eszközt felhasználunk a megfogalmazott célok eléréséhez.

Törekszünk arra is, hogy minél több természetes szemléltetőeszközt használjunk (növények, gyümölcsök, állatok természetes környezetben való megfigyelése...).

A szlovák nyelvi nevelés eszközei a következők:

- **Nyomtatott segédeszközök:** szemléltető képek, táblák, szlovák nyelvű mesekönyvek, szlovák nyelvű verseskönyvek, foglalkoztatók, szótárak, szakmai könyvek, ismeretterjesztő irodalmi művek.
- **Audiovizuális eszközök:** magnetofon, CD, DVD lejátszó, videó, Tv, diavetítő, lemezjátszó, lemezek, filmek.
- **Játékeszközök:** babák, közlekedési eszközök, kártyák, főzőedények, bábok, fejdíszek, szerepjátékok eszközei.
- **Egyéb eszközök:** népviseleti ruhák (20 gyermek részére), felnőttek népviseleti ruhája, a kultúrkinccs megismerését segítő eszközök (régii használati tárgyak, ruhák, népviseletes babák...).

7.2. A szlovák nyelvi nevelés célja, feladata

- a gyerekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a szlovák nyelv és a kultúra megismertetése
- a szlovák kultúrához kötődő hagyományok és szokások ápolása
- az iskolai nyelvtanulásra való felkészítés.

Az óvodapedagógusok számára elsődleges feladat az érzelmi biztonság megteremtése, ez a nyelvi nevelés elengedhetetlen feltétele.

A gyermekeket elfogadó és modell-nyújtó magatartása, a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetek biztosítják az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.

A szlovák kultúrkincsből, az anyanyelv kultúrájából (irodalom, zene, népi játékok) tudatosan felépített tematika segíti a nevelést.

A nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítjuk ki a csoportok heti-és napirendjét.

7.3. A nevelés tartalma

7.3.1 Nemzetiségi szlovák nyelvi nevelés

A nyelvi nevelés elsősorban a környezeti, irodalmi és zenei nevelésre épül. A gyermekek gyorsan elsajátítják az idegen nyelvet, könnyen, játékosan sok új ismeretet raktároznak el. A helyes kiejtést, az intonációt utánzás útján sajátítják el, hiszen erős vágy él bennük az új ismeretek megismerése iránt.

Alapvető szituáció a nyelvtanításnál a játék, mert a játékkal lehet a gyermeket motiválni és aktivizálni. A dramatikus játékok, a bábozás élménye, a zene, a mozgás öröme az "idegen" nyelv megszerettetésének nélkülözhetetlen elemei.

A bábót nyelvi közvetítőnek tekintik.

De nemcsak a bábót, hanem a drámapedagógia eszközeit is segítségül hívjuk.

(hang, mimika, gesztus...)

A játék nemcsak motivációs tényező, hanem a gyakorlás, ismétlés és a szemléltetés eszköze is.

"Ne erőszakkal oktasd a gyermeket tanulmányokra, hanem játszva tanuljanak, már csak azért is, hogy jobban megfigyelhesd, melyiknek mire van hajlama."

(Platon)

Fejlesztési követelmények:

- értsék meg az óvónő példamondatait, kérdéseket, utasításokat
- a nyelvelsajátításban való aktív részvétel
- mondatmodellek, nyelvfordulatok helyes használata
- egyszerű kérdésekre egyszerű válaszadás, illetve egyszerű kérdésfeltevés.
- igyekezzenek kommunikálni a nyelven
- ismerjenek és tudjanak megnevezni személyeket és tárgyakat
- a környezeti témakörök kapcsolódnak a magyar környezeti témakörökhöz (család, testünk, állatok, növények...)
- az ének és irodalom anyaga igazodik az évszakokhoz és az aktualitásokhoz.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- pozitív érzelmi viszony a szlovák kultúra és nyelv iránt
- életkorának és egyéni képességeinek megfelelő szókincs
- a megszerzett ismereteket tudja szlovák nyelven is közvetíteni
- tud tájékozódni kommunikációs helyzetekben
- ismeri az anyanyelvi kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat, játékokat
- ismeri a helyi hagyományokat, szokásokat, azokat megtanulja megbecsülni és tisztelni.

7.3.2. Nemzetiségi kultúra, hagyományok megismerése, ápolása

Hagyományápolás, hagyományörzés tartalma és feladatai:

- A községben meglévő régi tárgyak, használati eszközök, népviseleti ruhadarabok gyűjtése.
- A Tájház eszközeinek gyarapítása.
- A Tájházzal való ismerkedés, az ott lévő tárgyak, valamint azok használatának megismerése. (rendszeres látogatás)
- Gyermekjátékok gyűjtése.
- Hangfelvételek készítése (rég szülői dalok).
- Régi helyi tevékenységek megismerése (kosárfonás, fafaragás).
- Egyes hagyományokkal kapcsolatos tevékenységek megismerése.
- Lakodalmas szokások.
- Szüretelés hagyományai.
- Szüreti felvonulás.
- Karácsony.
- Húsvéti hagyományok, népszokások.

7.4. Kapcsolataink a szlovák nyelvi nevelés terén

Szülői ház:

- egy-egy hagyományőrző tevékenység megtekintése. (pl. szüret, tollfosztás)

Tájház:

- játékos kezdeményezés megtartása
- játszóház
- ünnepkörökhöz kapcsolódó rendezvények. (húsvét)

Közösségi Ház:

- közös helyi ünnepségeken való részvétel
- nemzetiség hét
- idősek napja
- szüreti felvonulás
- falu karácsony népszokásai
- táncház.

Iskola:

- helyi néptáncsoport megismerése
- szlovák tanító néni látogatása az óvodában
- leendő iskolások részvétele a szlovák órán.

Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat:

- rendezvényeken való részvétel, szereplések
- közös pályázatkészítés.
- továbbképzéseken való részvétel.
- testvér települési (Udvard) kapcsolattartásban való együttműködés.

Megyében működő szlovák intézmények:

- közös rendezvények, kirándulások
- továbbképzések, szakmai napok.

Külhoni szlovák intézmények.

- testvér településsel való együttműködés. (továbbképzések, rendezvények, kirándulások, szereplések)

8. A PROGRAM FELÜLVIZSGÁLATA, ÉRTÉKELÉSE, MÓDOSÍTÁSA

A főigazgató feladata a program végrehajtásának ellenőrzése, értékelése.

A főigazgató ellenőrzi a program helyi alkalmazhatóságát, figyelemmel kíséri, mennyire hatékony a gyerekek nevelésében.

Az értékelés készítéséhez ki kell kérnie és figyelembe kell vennie a nevelőtestület, szülők véleményét is a program bevalásával kapcsolatban.

Felmerülő nehézségek megoldására segítséget kér a speciális szakemberektől (logopédus, pszichológus, fejlesztő pedagógus, gyógypedagógus, gyógytornász).

A felülvizsgálat eredményeitől függően a Nevelőtestület kérheti a program módosítását, aktualizálását.

Véleményezés, elfogadás, jóváhagyás, egyetértés:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011.évi.CXC.törvény (Nkt)73.§ (1) bekezdése értelmében, az óvodában a szülők jogaik érvényesítése, kötelességük teljesítése érdekében, az intézmény működését, pedagógiai munkáját érintő kérdésekben véleményezési, javaslattevő joggal rendelkeznek.
- Az Nkt 26. § (1) bekezdése alapján az óvoda pedagógiai programját a főigazgató a nevelőtestület bevonásával készíti el és a fenntartó hagyja jóvá. A pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

9. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

<p>Az intézmény OM azonosítója: 031793</p>	<p>Készítette:</p> <p><i>Seregélyes Erzsébet</i> Seregélyes Erzsébet főigazgató</p>
<p align="center">Legitimációs eljárás</p>	
<p>Nevelőtestületi elfogadás határozatszáma: NT/6/2023.(12.13.)</p> <p>Nevelőtestület nevében: <i>Tatárné Gőgh Ildikó</i> Tatárné Gőgh Ildikó óvodapedagógus</p>	
<p>1.Nkt. 73.§ (5) Szülői Közösség a Pedagógiai programról szóló tájékoztatást megkapta, véleményezte.</p> <p><i>Handl Zsuzsanna</i> Handl Zsuzsanna SzK elnök</p>	<p>2. Vértesszőlős Szlovák Nemzetiségi Önkormányzat egyetértési jogát gyakorolta</p> <p><i>Kutenics Szilvia</i> Kutenics Szilvia VSZNÖ elnöke</p>
<p>A Vértesszőlősi Samufalvi Óvoda és Bölcsőde (2837 Vértesszőlős, Múzeum u. 32/A.) Pedagógiai Programját a fenntartószámú határozatával jóváhagyta.</p> <p align="center">P:H.</p> <p align="right">..... Nagy Csaba Polgármester</p>	
<p>Dokumentum jellege: nyilvános</p>	<p>Megtalálható: az intézmény honlapján (samufalviovoda.hu), valamint az intézményben elhelyezett hirdetőtáblákon.</p>
<p>Hatályos: 2024.02.01. napjától visszavonásig</p>	

10. MELLÉKLET

1./ A gyermekek fejlődésének nyomon követésére használt dokumentumok

Gyermek neve:
Születési ideje:
Jele:
Csoport:
Tanév:

3-4 ÉVES GYERMEKEK MEGISMERÉSÉNEK, FEJLŐDÉSÉNEK NYOMON KÖVETÉSE

FIZIOLÓGIAI JELLEMZŐK, BIOLÓGIAI SZÜKSÉGLETEK		I. félév	II. félév
A gyermek fizikuma korához képest Egyéb megfigyelések:	Gyenge		
	Közepes		
	Erős		
Biológiai szükséglet zavarai Egyéb megfigyelések:	Bevezelés csak alváskor		
	Bevezelés néha napközben		
	Beszékelés		
	Visszatartás		
	Nincs		
	Pelenkahasználat napközben		
	Eszközök megnyugtatóshoz		
	Felnőtt segítségével étkezik		
A gyermek étkezése Egyéb megfigyelések:	Kis segítséggel önállóan étkezik		
	Önállóan étkezik		
	Válogatós, étkezési zavarral küzd		

A gyermek higiénés tevékenysége	Felnőtt segítségével tisztálkodik		
Egyéb megfigyelések:	Kis segítséggel tisztálkodik		
	Önállóan tisztálkodik		
	Felnőtt segítségével végzi el a dolgát a WC-n		
	Önállóan végzi el a dolgát a WC-n		
	Zsebkendőhasználat		
Öltözködés	Speciális étkezés		
	Felnőtt öltözteti		
	Kis segítséggel önállóan öltözik		
	Önállóan öltözik		
	Szekrény, ruha felismerés		
Pihenés	Elutasítja a pihenést		
Egyéb megfigyelések:	Átmenetileg problémás, megnyugtatható		
	Eszköz szükséges a pihenéshez		
	Nyugodtan pihen		
	Kevés az alvásigénye		
	Sok az alvásigénye		

TESTI KÉPESSÉGEK			
A gyermek mozgása életkorához	Összerendezetlen		
Egyéb megfigyelések:	Túlmozgékony		
	Gátolt		
	Fáradékony		
	Energikus		
	Harmonikus, összerendezett		
Fizikai felépítése	Erős fizikum		
Egyéb megfigyelések:	Közepes fizikum		
	Gyenge fizikum		
Állóképesség	Kiemelkedő állóképesség		
Egyéb megfigyelések:	Átlagos állóképesség		
	Gyenge állóképesség		

Természetes nagymozgások	Suta, ügyetlen	
Egyéb megfigyelések:	Bizonytalan	
	Ügyes, harmonikus mozgású	
Egyensúlyérzék	Kialakulatlan	
Egyéb megfigyelések:	Segítséget igényel	
	Biztonsággal mozog	
Önismeret, önazonosítás	Nem ismeri fel önmagát (1. szám 3. személy)	
Egyéb megfigyelések:	Önmagát felismeri, azonosítja	
	Nem ismeri a főbb testrészeit	
	Részben ismeri, megnevezi főbb testrészeit, meg is tudja mutatni	
	Átlagostól mélyrehatóbb a testrészek ismerete	
Finommotorikus mozgás	Nagy ívű vonalvezetés, firkálás jellemzi	
Egyéb megfigyelések:	Kezdetleges formaábrázolás figyelhető meg	
	Fej- láb emberábrázolás jellemző	
Kézügyessége játékban, mindennapokban	Kialakulatlan	
Egyéb megfigyelések:	Görcsös, merev segítséget igényel	
	Életkorának megfelelő	
	Ritkán választ ilyen tevékenységet	
	Gyakran, szívesen választ ilyen tevékenységet	
Oldaliság (kezeség)	Kialakulatlan	
Egyéb megfigyelések:	Kevert	
	Jobb oldali	
	Bal oldali	

ÉRTELMI KÉPESSÉGEK

Gondolkodási műveletek		
Természeti és társadalmi	Hiányos, szegényes	
Egyéb megfigyelések:	Átlagos, jó	
	Gazdag ismeretanyag	
Csoportosítás	Adott szempont alapján önállóan képes	
Egyéb megfigyelések:	Adott szempont alapján segítséggel képes	
Analízis, szintézis	Nem képes	
Egyéb megfigyelések:	Kis segítséggel képes	
	Önállóan képes	

Számfogalom, matematikai műveletek Egyéb megfigyelések:	Kialakulatlan	
	Műveletek elvégzéséhez segítséget igényel	
	Életkorának megfelelő	
Pszichikus funkciók		
Figyelem	Szétszórt	
Egyéb megfigyelések:	Rövid ideig tartó, könnyen elterelhető	
	Életkorának megfelelő	
Emlékezet	Kialakulatlan	
Egyéb megfigyelések:	Gyenge, események felidézése hibás	
	Életkorának megfelelő	
Fantáziavilága, képzelet	Fantáziavilága tapasztalatok hiánya miatt szegényes	
Egyéb megfigyelések:	Fantáziavilága átlagos	
	Fantáziavilága gazdag	
SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK		
A szülőtől való elválás jellemzői	Nem igényli a szülő jelenlétét	
Egyéb megfigyelések:	Hosszú ideig igényli a szülő jelenlétét	
	A szülő akadályozza az elválást magatartásával	
	Egyedül, könnyen jön be a csoportba	
	A szülőtől való elválás nem viseli meg	
	A szülőtől való elválás megviseli, hosszú ideig tart	
	A szülőtől való elválás megviseli, rövid idő alatt megnyugtatható	
Reakció a szülő érkezésekor	Nem akar hazamenni, sír	
Egyéb megfigyelések:	Várja a szülőt a nap folyamán, ezért nem játszik	
	A szülő érkezésekor a szülő felé orientálódik	
	Nagy örömmel fogadja a szülőt	
Alapvető érzelmi jellemzők	Befelé forduló, szorongó	
Egyéb megfigyelések:	Közömbös	
	Labilis	
	Harsány	
	Kiegyensúlyozott, vidám	

Akarati tényezők	Biztonság érzete kialakult		
Egyéb megfigyelések:	Viselkedése kiszámítható		
	Képes uralkodni akaratán		
Motiválhatósága	Hiánya		
Egyéb megfigyelések:	Könnyen motiválható		
	Érdeklődő, aktív		
Önbizalom	Nincs		
Egyéb megfigyelések:	Kevés		
	Megfelelő		
Viselkedési normák	Étkezési szokásokat ismeri		
Egyéb megfigyelések:	Étkezési szokásokat betartja		
	Üdvözlési szokásokat ismeri		
	Üdvözlési szokásokat betartja		
	Kulturált viselkedést ismeri		
	Kulturált viselkedést betartja		
Társakhoz fűződő viszonya	Lobbanékony, agresszív		
Egyéb megfigyelések:	Támadó		
	Elutasító		
	Közömbös		
	Félénk, visszahúzódó		
	Alkalmazkodó, elfogadó		
Csoportban való elhelyezkedése	Perem helyzetű		
Egyéb megfigyelések:	Elfogadja az irányítást		
	Irányító típus		
Az óvodában dolgozó	Elutasító		
	Közömbös		
Egyéb megfigyelések:	Egy felnőtthez kötődő		
	Nyitott, elfogadó		
Jellemző játékfajták	Gyakorlójáték		

Egyéb megfigyelések:	Építő- konstruáló játék		
	Szerepjáték		
	Szabályjáték		
	Kapkodó		
Játékmódja	Elmélyült		
	Egyedül játszik		
	Társakkal játszik		
	Felnőtt segítsége kell a játékhoz		
VERBÁLIS KÉPESSÉGEK			
A gyermek beszéde Egyéb megfigyelések:	Nem beszél		
	Bizonyos szituációkban beszél		
	Beszél, de beszéde érthetetlen		
	Beszél, de beszédhibás		
Mondatalkotás Egyéb megfigyelések:	Tisztán, érthetően beszél		
	Szavakkal fejezi ki magát		
	Tómondatban beszél		
	Összetett mondatokban beszél		
Grammatika Egyéb megfigyelések:	Helytelen, gyakran téveszt		
	Életkorának megfelelő		
	Szókincs szegényes		
	Szókincs átlagos		
Szókincs Egyéb megfigyelések:	Szókincese árnyalt		
	Nem érti a közléseket		
	Helyzethez kötötten érti a közléseket		
	Teljes mértékben érti a közléseket		
A gyermek beszédértése Egyéb megfigyelések:	Fecsegő		
	Szívesen beszél, de nem kezdeményez		
	Kezdeményez, és szívesen beszél		
	Elutasítja a felnőtt közzeledését		
Csoport előtti szereplés Egyéb megfigyelések:	Csoport előtt nem szívesen beszél		
	Csoport előtt szívesen beszél		

Fejlesztendő területek:	A fejlesztésre irányuló tevékenységek
I.félév - - -	- - -
II.félév - - -	- - -

Óvodapedagógus:

Gyermek neve:

Születési ideje:

Jele:

Csoport:

Tanév:

4-5 ÉVES GYERMEKEK MEGISMERÉSÉNEK, FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE

TESTI KÉPESSÉGEK		I. félév	II. félév
Állóképesség Egyéb megfigyelések:	Kiemelkedő állóképesség		
	Átlagos állóképesség		
	Gyenge állóképesség		
Mozgáskoordináció Egyéb megfigyelések:	Összerendezett, harmonikus		
	Kialakulatlan		
	Nem képes ütemesen járni		
Járás Egyéb megfigyelések:	Részben képes ütemesen járni		
	Ütemesen jár		
	Nem képes kúszni, mászni		
Kúszás, mászás Egyéb megfigyelések:	Kúszást, mászást talajon technikailag helytelenül végzi		
	Kúszást, mászást talajon technikailag helyesen végzi		
	Kúszást, mászást minden eszközön technikailag helyesen végzi		
Egyensúlyérzékelés Egyéb megfigyelések:	Talajon bizonytalan az egyensúlyozása		
	Talajon képes az egyensúlyozásra		
	Padon, rézsútós, illetve fordított padon képes az egyensúlyozásra		

Mozgásminta utánzása	Mozgásmintát részben tudja utánozni		
Egyéb megfigyelések:	A mozgásminta elemeit folyamatosan és pontosan képes utánozni		
	A mozgásminta leutánzására nem képes		
Testrészek ismerete	A fő testrészek azonosítására, megnevezésére, megmutatására		
Egyéb megfigyelések:	A fő testrészek azonosítására, megnevezésére, megmutatására önállóan		
	A kevésbé ismert testrészeket is azonosítja, megnevezi, megmutatja		
Mozgások végzése csukott szemmel	Csukott szemmel testrészei többségét megmutatja		
Egyéb megfigyelések:	Csukott szemmel valamennyi testrészét képes megmutatni		
	Nem képes csukott szemmel megmutatni testrészeit		
	Csukott szemmel helyváltoztatásra képes		
Téri tájékozódás	Nem ismeri az alapvető térbeli irányokat		
Egyéb megfigyelések:	Ismeri az alapvető térbeli irányokat		
	A térbeli irányok ismerete kibővült a jobb- bal kifejezésekkel		
Laterális dominancia	Jobb oldali dominancia jellemző		
Egyéb megfigyelések:	Bal oldali dominancia jellemző		
	Dominancia, oldaliság kialakulatlan		
	Dominancia változó (kétevezesség)		
Finommotorika	Emberábrázolása fej- kéz - láb		
Egyéb megfigyelések	Emberábrázolása felismerhető, hiányos		
	Teljes az emberábrázolása, megjelennek a részletek		
	Papírminta vágása során szem és kéz koordinációja hiányzik, a forma		
	Egyszerű formák vágása során a szem- kéz koordináció működik, a		
Vizuális technikák használata	Csak kezdeményezett tevékenységekben		
Egyéb megfigyelések:	Szabadidőben önként választja		
Ábrázolás	Nem szívesen választja		
Egyéb megfigyelések:	Eszközhatalmatban segítséget igényel		
	Gyakran, szívesen választja		
Kézügyessége játékban, mindennapokban	Görcsös, merev segítséget igényel		
Egyéb megfigyelések:	Életkorának megfelelő		

	Aprólékos mozgásokra képes		
	Ritkán választ ilyen tevékenységet		
	Gyakran, szívesen választ ilyen tevékenységet		
ÉRTELMI KÉPESSÉGEK			
Gondolkodási műveletek			
Természeti és társadalmi környezet	Hiányos, szegényes		
Egyéb megfigyelések:	Átlagos, jó		
	Gazdag ismeretanyag		
Csoportosítás	Adott szempont alapján önállóan képes		
Egyéb megfigyelések:	Adott szempont alapján segítségével képes		
Számfogalom, matematikai műveletek	Kialakulatlan		
Egyéb megfigyelések:	Műveletek elvégzéséhez segítséget igényel		
	Életkorának megfelelő		
Érzékelés - Formafelismerés	A formákat nem ismeri fel		
Egyéb megfigyelések:	Egy- két formát felismer, megnevez		
	Több formát is felismer, de nem tudja mindet megnevezni		
	Minden formát felismer és megnevez		
Színismeret	Egyáltalán nem ismeri a színeket		
Egyéb megfigyelések:	Alapszíneket segítségével felismeri		
	Alapszíneket ismeri		
	A kiegészítő színeket többnyire ismeri		
Soralkotás	Azonos formájú, különböző színű elemekkel képes sor folytatására		
Egyéb megfigyelések:	Különböző formájú, azonos színű elemekkel képes sor folytatására		
	Képes bármilyen sor alkotására		
	Sor alkotására nem képes		
Analízis, szintézis	A részeket nem tudja összeilleszteni		
Egyéb megfigyelések:	Részelemeket rak ki		
Problémamegoldó gondolkodás:	Segítséggel kirakja a képet		
	Részelemeket teljes egészé tudja alakítani		
Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés	Nem képes azonososság, különbség megfogalmazására		
Egyéb megfigyelések:	Részben képes azonososság, különbség megfogalmazására		

		Teljes mértékben képes az azonosságok, különbségek megfogalmazására		
Pszichikus funkciók				
Figyelem		Szétszórt		
Egyéb megfigyelések:		Rövid ideig tartó, könnyen elterelhető		
		Életkorának megfelelő		
Fantáziavilága, képzelet		Fantáziavilága tapasztalatok hiánya miatt szegényes		
Egyéb megfigyelések:		Fantáziavilága átlagos		
		Fantáziavilága gazdag		
Emlékezet		Kialakulatlan		
Egyéb megfigyelések:		Gyenge, események felidézése hibás		
		Életkorának megfelelő		
Rövid távú vizuális		Csak segítséggel képes a felidézésre		
Egyéb megfigyelések:		Felidézése pontatlan, két elem megnevezésére képes		
		Felidézése részben pontos, három- négy elemet megnevez		
		Felidézése pontos, minden elemre emlékszik		
		Felidézése pontos, más szempontokra is kiterjed (sorrend)		
Hosszú távú emlékezet (mese)		Nem emlékszik		
Egyéb megfigyelések:		Egy szereplőt meg tud említeni		
		Emlékezete pontatlan, két- három szereplőt említ		
		Emlékezete részben pontos, négy- öt szereplőt meg tud említeni		
		Emlékezete pontos, minden szereplőre, cselekményre emlékszik		
SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK				
Alapvető érzelmi jellemzők		Befelé forduló, szorongó		
Egyéb megfigyelések:		Közömbös		
		Labilis		
		Harsány		
		Kiegyensúlyozott, vidám		
Akarati tényezők		Biztonság érzete kialakult		
Egyéb megfigyelések:		Viselkedése kiszámítható		
		Képes uralkodni akaratán		
Motiválhatósága		Hiánya		

Egyéb megfigyelések:	Könnyen motiválható		
	Érdeklődő, aktív		
Önbizalom	Nincs		
Egyéb megfigyelések:	Kevés		
	Megfelelő		
Viselkedési normák	Étkezési szokásokat ismeri		
Egyéb megfigyelések:	Étkezési szokásokat betartja		
	Üdvözlési szokásokat ismeri		
	Üdvözlési szokásokat betartja		
	Kulturált viselkedést ismeri		
	Kulturált viselkedést betartja		
Társakhoz fűződő viszonya	Lobbanékony, agresszív		
Egyéb megfigyelések:	Támadó		
	Elutasító		
	Közömbös		
	Félnék, visszahúzódnak		
	Alkalmazkodó, elfogadó		
Az óvodában dolgozó felnőttekhez fűződő	Elutasító		
Egyéb megfigyelések:	Közömbös		
	Egy felnőtthez kötődő		
	Nyitott, elfogadó		
Jellemző játékfajták	Gyakorlójáték		
Egyéb megfigyelések:	Építő- konstruáló játék		
	Szerepjáték		
	Szabályjáték		
Játékmódja	Kapkodó		
Egyéb megfigyelések:	Elmélyült		
	Egyedül játszik		
	Társakkal játszik		

	Felnőtt segítsége kell a játékhoz		
A gyermek feladattudata	Nem vesz részt a tevékenységekben		
Egyéb megfigyelések:	Részt vesz a tevékenységekben, de hamar feladja		
	Részt vesz a tevékenységekben, de folyamatos megerősítést igényel		
	A tevékenységet önállóan végigviszi		
	A szabályokat nem tartja be		
	A szabály betartásához folyamatos szóbeli megerősítést, jelenlétet igényel		
	A szabályt ellenőrzés nélkül is betartja		
A gyermek közösségben elfoglalt helye	Magányos, nincs baráti köre		
Egyéb megfigyelések:	Nincs kölcsönös kapcsolata		
	Egy kölcsönös kapcsolata van		
	Kifejezetten sokan választják, népszerű gyermek		
	Nem képes együttműködni, zavarja a tevékenységet		
	Nem képes alkalmazkodásra, társaival indulatos		
	Csak egy- két társával képes együttműködni, hozzájuk alkalmazkodik		
	Több gyermekhez képes alkalmazkodni, velük együttműködni		

VERBÁLIS KÉPESSÉGEK

Beszéde	Beszédét aktív szókincs nem jellemzi, nem beszél		
Egyéb megfigyelések:	Önként választott némaság jellemzi		
	Általános szókincsének szegényessége akadályozza beszédét		
	Beszéde érthető, jól artikulál, választékosan fejezi ki magát		
Mondatalkotása	Egyszavas mondatok jellemzik		
Egyéb megfigyelések:	Tómondatokban beszél		
	Bővített mondatokat alkot		
	Összefüggéseket kifejező, összetett mondatokban beszél		
Szövegértése	Nem érti meg a rövid mesét		
Egyéb megfigyelések:	Részben érti meg a mesét, az összefüggéseket nem észleli		
	A történetet megérti, az összefüggéseket részben felismeri		
	Az egész történetet megérti, az összefüggéseket felismeri		
Vers, mondóka tanulása	Nehezen tanul		
Egyéb megfigyelések:	Pontatlan felidézés		
	Életkorának megfelelően		

Artikulációs képesség	Beszéde érthetetlen		
Egyéb megfigyelések:	Több hangot hibásan képez		
	Hangképzése helyes		
Grammatika	Helytelen, gyakran téveszt		
Egyéb megfigyelések:	Életkorának megfelelő		
Csoport előtti szereplés	Csoport előtt nem szívesen beszél		
Egyéb megfigyelések:	Csoport előtt szívesen beszél		

Fejlesztendő területek:	A fejlesztésre irányuló tevékenységek
I.félév - - -	- - -
II.félév - - -	- - -

Óvodapedagógus:

Gyermek neve:

Születési ideje:

Jele:

Csoport:

Tanév:

AZ 5-6-7 ÉVES GYERMEKEK MEGISMERÉSÉNEK, FEJLŐDÉSÉNEK NYOMONKÖVETÉSE

TESTI KÉPESSÉGEK		I. félév	II. félév
Fizikum	Erős fizikum		
Egyéb megfigyelések:	Közepes fizikum		
	Gyenge fizikum		
Mozgáskoordináció	Összerendezett, harmonikus		
Egyéb megfigyelések:	Életkorától elmaradt, bizonytalan		
Állóképesség	Kiemelkedő állóképesség		
Egyéb megfigyelések:	Átlagos állóképesség		
	Gyenge állóképesség		
Gyorsaság	Gyors		
Egyéb megfigyelések:	Átlagos		
	Lassú		
Egyensúlyérzékelés	Talajon bizonytalan az egyensúlyozása		
Egyéb megfigyelések:	Talajon képes az egyensúlyozásra		
	Padon, rézsútós, illetve fordított padon képes az egyensúlyozásra		
Nagymozgások - Járás	Nem képes ütemesen járni		
Egyéb megfigyelések:	Részben képes az ütemes járásra		
	Képes ütemre járni		
	Tempóváltoztatás után is képes ütemesen járni		
Mozgásminta utánzása	Nem képes az utánzásra		
Egyéb megfigyelések:	Két elem leutánzására képes		
	Három elemet biztonsággal leutánoz		
	Négy elemet biztonsággal leutánoz		

Testséma ismerete	A fő testrészek azonosítására, megnevezésére, megmutatására önállóan		
Egyéb megfigyelések:	A kevésbé ismert testrészeket is azonosítja, megnevezi, megmutatja		
	Önmagához viszonyítva a tárgyak helyzetét megnevezi		
Laterális dominancia	Jobb oldali dominancia jellemző		
Egyéb megfigyelések:	Bal oldali dominancia jellemző		
	Dominancia, oldalúság kialakulatlan		
	Dominancia változó (kétevezesség)		
Mozgások végzése csukott szemmel	Csukott szemmel testrészei többségét megmutatja		
Egyéb megfigyelések:	Csukott szemmel valamennyi testrészét képes megmutatni		
	Nem képes csukott szemmel megmutatni testrészeit		
	Csukott szemmel helyváltoztatásra képes		
Téri tájékozódás	Tájékozódása bizonytalan, összekeveri a névutókat		
Egyéb megfigyelések:	Tájékozódása biztos, pontosan használja a névutókat		
	Árnyalt kifejezésre is képes, bal és jobb oldalúság biztos		
Szem-kéz-láb koordináció	Kialakulatlan		
Egyéb megfigyelések:	Kivitelezés pontatlan		
	Kivitelezés pontos		
	Váltott lábbal lépcsőzni nem képes		
	Váltott lábbal lépcsőzni képes		
Finommotorika	Nem alakult ki a vonalvezetés dominanciája		
Emberábrázolás-ábrázoló tevékenységek	Emberábrázolása felismerhető, részben hiányos		
Egyéb megfigyelések:	Teljes az emberábrázolása, megjelennek a részletek		
	Teljes az emberábrázolása, a részletek mellett a mozgás, és a térbeli dimenziók is megjelennek		
	Három ujjas ceruza fogása biztos		
	Nyomaték a rajzban, rendben		
	Eszközhazsnálat során segítséget igényel		
	Eszközhazsnálat során önálló		
Vonaltartás	Nem tud a vonalközben maradni		
Egyéb megfigyelések:	Széles vonalközben képes irányítani finommozgását		
	Keskeny vonalközben is képes irányítani finommozgását		
Kézügyessége játéokban, mindennapokban	Görcsös, merev segítséget igényel		
Egyéb megfigyelések:	Életkorának megfelelő		

	Aprólékos mozgásokra képes		
	Ritkán választ ilyen tevékenységet		
	Gyakran, szívesen választ ilyen tevékenységet		
Tájékozódás a síkban Egyéb megfigyelések:	Az alapvető irányokat a síkban részben ismeri		
	Az alapvető irányokat a síkban biztonsággal ismeri		
	A síkban megváltozott körülmények estén is tud tájékozódni		
ÉRTELMI KÉPESSÉGEK			
Gondolkodási műveletek			
Természeti és társadalmi Egyéb megfigyelések:	Hiányos, szegényes		
	Átlagos, jó		
	Gazdag ismeretanyag		
Csoportosítás Egyéb megfigyelések:	Adott szempont alapján önállóan képes		
	Adott szempont alapján segítséggel képes		
Gondolkodás Egyéb megfigyelések:	Szemléletes cselekvő		
	Szemléletes képszerű		
	Elemi absztrakciós		
	Problémamegoldó gondolkodása életkorának megfelelő		
Konkretizálás- általánosítás Egyéb megfigyelések:	Tapasztalatok lényegét felismeri, de segítséggel képes megfogalmazni		
	Tapasztalatok lényegét felismeri és önállóan képes megfogalmazni		
Analízis, szintézis Egyéb megfigyelések:	A részeket nem tudja összeilleszteni		
	Részelemeket rak ki		
	A kép felét tudja kirakni		
	Részelemeket teljes egészé tudja alakítani		
Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés Egyéb megfigyelések:	Nem képes azonosság, különbség megfogalmazására		
	Részben képes azonosság, különbség megfogalmazására		
Számsor ismerete Egyéb megfigyelések:	Teljes mértékben képes az azonosságok, különbségek megfogalmazására		
	Nem tud önállóan számolni		
	Tízig kis segítséggel számol		
	Tízig növekvő és csökkenő sorrendben önállóan, biztonsággal számol		
	Húszig tud számolni mechanikusan		
	Képes számkör átlépésével húsznál tovább is önállóan számolni		

Matematikai műveltség	Műveletek végzése nehézséget okoz		
Egyéb megfigyelések:	Műveletek végzésére hatos számkörben képes		
	Műveletek végzésére tízes számkörben képes		
Pszichikus funkciók			
Figyelem	Figyelemkoncentrációra általában képes		
	Figyelemkoncentrációra hosszútávon képes (30-35 perc)		
	Figyelme megtapad		
	Figyelme könnyen elterelődik		
Egyéb megfigyelések:	Figyelme elterelődik, de visszatérítható		
	Figyelemátvitelre képes		
	Figyelemmegosztásra képes		
Időrendiség	Nem képes képek időrendi sorrendbe rendezésére		
Egyéb megfigyelések:	Két- három képet képes időrendi sorba rendezni		
	Négy- öt képet képes időrendi sorba rendezni		
	Hat- hét képet képes időrendi sorba rendezni		
Emlékezet- Rövid távú vizuális	Felidézése pontatlan		
Egyéb megfigyelések:	Felidézése részben pontos		
	Felidézése pontos, minden elemre emlékszik		
	Felidézése pontos, más szempontokra is kiterjed (sorrend)		
Auditív emlékezet (7 db)	Felidézése pontatlan		
Egyéb megfigyelések:	Felidézése részben pontos		
	Felidézése pontos, minden szót vissza tud idézni		
	Felidézése pontos, más szempontokra is kiterjed (sorrend)		
Sorrendi emlékezet (7 db)	Nem emlékszik a sorrendre		
Egyéb megfigyelések:	Az első két elemre emlékszik		
	Az első három- négy elem sorrendjére emlékszik		
	Emlékszik valamennyi elem helyes sorrendjére		
Hosszú távú emlékezet (mese)	Nem emlékszik		
Egyéb megfigyelések:	Egy szereplőt meg tud említeni		
	Emlékezte pontatlan, két- három szereplőt említ		
	Emlékezte részben pontos, négy- öt szereplőt meg tud említeni		
	Emlékezte pontos, minden szereplőre, cselekményre emlékszik		
Szeriális emlékezet	Felidézése pontatlan		
	Felidézése többnyire pontos		
Egyéb megfigyelések:	Felidézése mindig pontos		

Szenzoros integráció	Auditív és vizuális ingerek összerendezésére részben képes		
Egyéb megfigyelések:	Auditív és vizuális ingerek összerendezésére többnyire képes		
	Auditív és vizuális ingerek összerendezésére minden helyzetben képes		
Fantáziavilága, képzelet	Fantáziavilága tapasztalatok hiánya miatt szegényes		
Egyéb megfigyelések:	Fantáziavilága átlagos		
	Fantáziavilága gazdag		
SZOCIÁLIS KÉPESSÉGEK			
Érzelmi tudatosság	Az alapvető érzelmeket nem ismeri fel, nem tudja megnevezni		
Egyéb megfigyelések:	Az alapvető érzelmeket részben felismeri, megnevezi		
	Az alapvető érzelmeket felismeri, megnevezi		
Önbizalom	Nincs		
Egyéb megfigyelések:	Kevés		
	Megfelelő		
Önismeret	Önismerete alulértékelt		
Egyéb megfigyelések:	Önismerete valós		
	Önismerete túlértékelt		
Motiválhatósága	Hiánya		
Egyéb megfigyelések:	Könnyen motiválható		
	Érdeklődő, aktív		
Akarati tényezők	Biztonság érzete kialakult		
Egyéb megfigyelések:	Viselkedése kiszámítható		
	Képes uralkodni akaratán		
Empátia	Nem képes empátikus reakcióra, megijed, nem tud segíteni társának		
Egyéb megfigyelések:	Közömbösen reagál az együttérzést kívánó helyzetekben		
	Empátikus reakcióra képes, segít társának		
Feladattudat	Néhezen motiválható a tevékenységekben való részvételre		
Egyéb megfigyelések:	Részt vesz a tevékenységekben, de hamar feladja		
	Részt vesz a tevékenységekben, de folyamatos megerősítést igényel		
	A tevékenységet önállóan és motiváltan végigviszi		
Szabálytudat	A szabályokat ellenőrzés alatt tartja be		
Egyéb megfigyelések:	A szabály betartásához metakommunikációs jelek elegendőek		

		A szabályokat önállóan, kontroll nélkül is betartja		
Késleltetés		Nem képes késleltetésre		
Egyéb megfigyelések:		Részben képes késleltetésre		
		A meghatározott ideig, jelig képes a késleltetésre		
Monotóniátűrés		Hamar abbahagyja a tevékenységet		
Egyéb megfigyelések:		Figyelme elterelődik, rövid ideig tevékenykedik		
		Figyelme elterelődik, de visszatérhet, átlagos ideig végzi a feladatot		
		Egyenletes figyelemkoncentrációval, hosszú ideig végzi a feladatot		
Udvariassági szokások		Nem tartja be		
Egyéb megfigyelések:		Részben tartja be		
		Betartja		
Játéktevékenység		Játéka szegényes életkorától elmarad		
Egyéb megfigyelések:		Játéka életkorának megfelelő		
		Játékban nem képes vezető szerepet betölteni		
		Játékban képes vezető szerepet betölteni		
		Játéka gyakran felületes		
		Játéka elmélyült		
		Játék helyzetben kevésbé tűri a vesztes szerepet		
		Játék helyzetben képes elfogadni a vesztes szerepet		
A gyermek elfoglalt helye		Senki nem választja, periférián helyezkedik el		
Egyéb megfigyelések:		Nincs kölcsönös kapcsolata, néhányan választják		
		Három, vagy több kölcsönös kapcsolata van, népszerű		
Együttműködési képesség		Többszire képes együttműködni		
Egyéb megfigyelések:		Részben képes együttműködni		
		Megegyezéssel együttműködésre képes		
Alkalmazkodási képesség		Nem képes alkalmazkodni		
Egyéb megfigyelések:		Részben képes alkalmazkodni		
		Minden helyzetben képes az alkalmazkodásra		
Konfliktuskezelés		Konfliktusokat nem képes megoldani		
Egyéb megfigyelések:		Konfliktusokat segítséggel oldja meg		
		Törekszik a konfliktusok önálló megoldására		
Munka jellegű tevékenységek		Nem lehet rábízni feladatokat		
Egyéb megfigyelések:		A rábízott feladatot kis segítséggel, ellenőrzés alatt végzi		
		A rábízott feladatot elvégzi		
		Lelkesen, önként vállal feladatokat		

VERBÁLIS KÉPESSÉGEK

Beszéde	Beszédét aktív szókincs nem jellemzi, nem beszél	
Egyéb megfigyelések:	Önként választott némaság jellemzi	
	Altalános szókincsének szegényessége akadályozza beszédét	
	Beszéde érthető, jól artikulál, választékosan fejezi ki magát	
	Érzelmeit, gondolatait nem képes önállóan megfogalmazni, csak kérdés-felelet formájában	
	Érzelmeit, gondolatait képes önállóan megfogalmazni	
	Beszédhibás, de választékosan fejezi ki magát	
Mondatalkotása	Egyszavas mondatok jellemzik	
Egyéb megfigyelések:	Tömondatokban beszél	
	Bővített mondatokat alkot	
	Összefüggéseket kifejező, összetett mondatokban beszél	
Szövegértése	Nem érti meg a rövid mesét	
Egyéb megfigyelések:	Részben érti meg a mesét, az összefüggéseket nem észleli	
	A történetet megérti, az összefüggéseket részben felismeri	
	Az egész történetet megérti, az összefüggéseket felismeri	
Vers, mondóka tanulása	Nehezen tanul	
Egyéb megfigyelések:	Pontatlan felidézés	
	Életkorának megfelelően	
Grammatika	Helytelen, gyakran téveszt	
Egyéb megfigyelések:	Életkorának megfelelő	
Csoport előtti szereplés	Csoport előtt nem szívesen beszél	
Egyéb megfigyelések:	Csoport előtt szívesen beszél	

Fejlesztendő területek:	A fejlesztésre irányuló tevékenységek
I.félév - - -	- - -
II.félév - - -	- - -

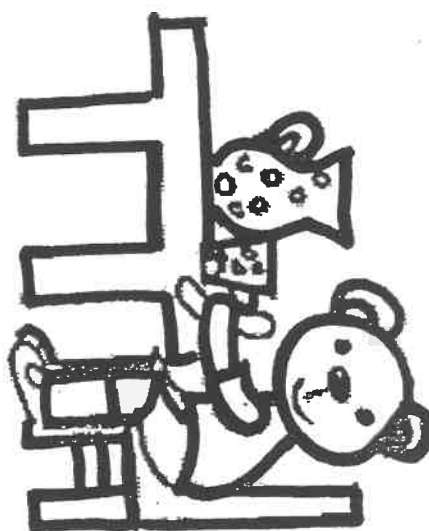
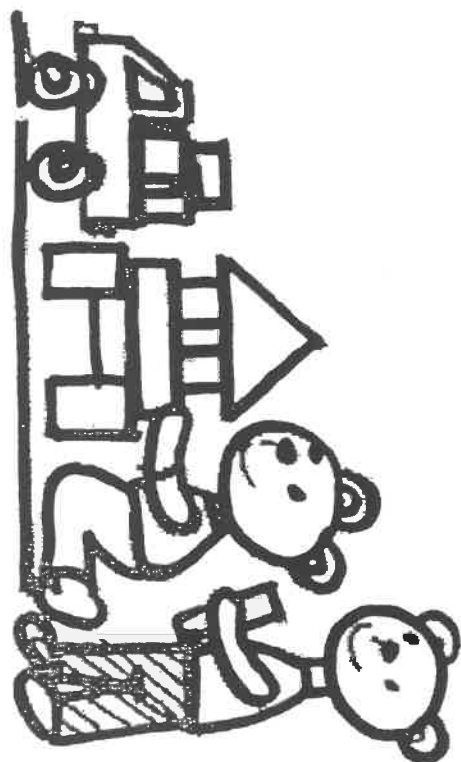
Óvodapedagógus:

Név:	Életkor:
Születési idő:	Vizsgálat időtartama:
Vizsgálat Ideje:	Vizsgálatvezető neve:

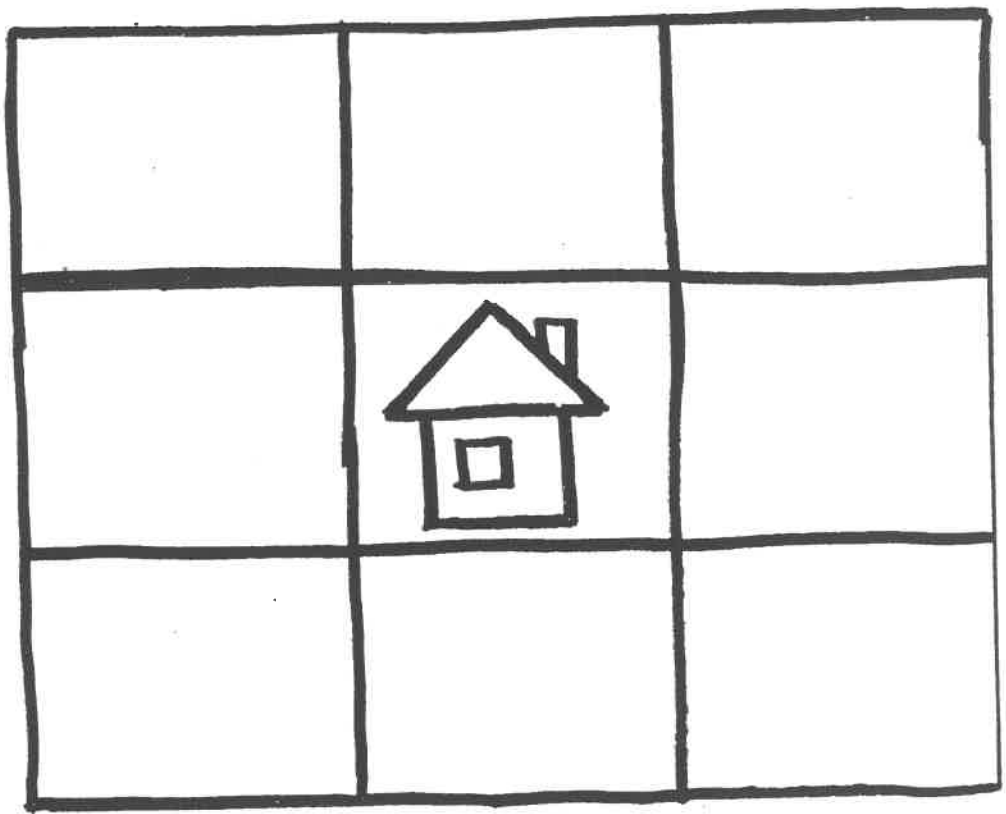
CSOPORTOS VIZSGÁLAT

Megfigyelt terület	Értékelés	Eredmény	Megjegyzés
I. ÁBRÁZOLÓ – KIFEJEZŐ KÉSZSÉG			
I/1.	Részletezettség:	Komplexitás:	Arány:
Emberalak ábrázolás	Motoros koord.:	Összesen:	rajzjegy
I/2.	Szerialitás	Reprodukálás	Íránytartás
Formamásolás:	II. VIZUÁLIS ÉSZLELÉS		
II/1.			
Vizuális diszkrimináció	III. TÉRI TÁJÉKOZÓDÁS, VIZUO – MOTOROS KOORDINÁCIÓ		
III/1.	1. forma	2. forma	
Tájékozódás négyzethálóban	EGYÉNI VIZSGÁLAT		
I. VIZUÁLIS ÉSZLELÉS			
I/1.	I/1./A különbség – bögre	I/1./B különbség – geom. alak	
Vizuális differenciálás	I/1./C azonosság – kutya	I/1./D azonosság – geom. alak	
I/2.	I/2./A összeillesztés	I/2./b megnevezés	
Részekből az egész összeillesztése, tárgykép felismerése és megnevezése, főfogalom rend., általánosítás	I/2./C főfogalom	I/2/D általánosítás	
		gyümölcs	állat
II. VIZUÁLIS EMLÉKEZET			
II/1.			
Vizuális szeriális emlékezet	Ház, alma, autó, fenyőfa, gomba, nap, kutya		

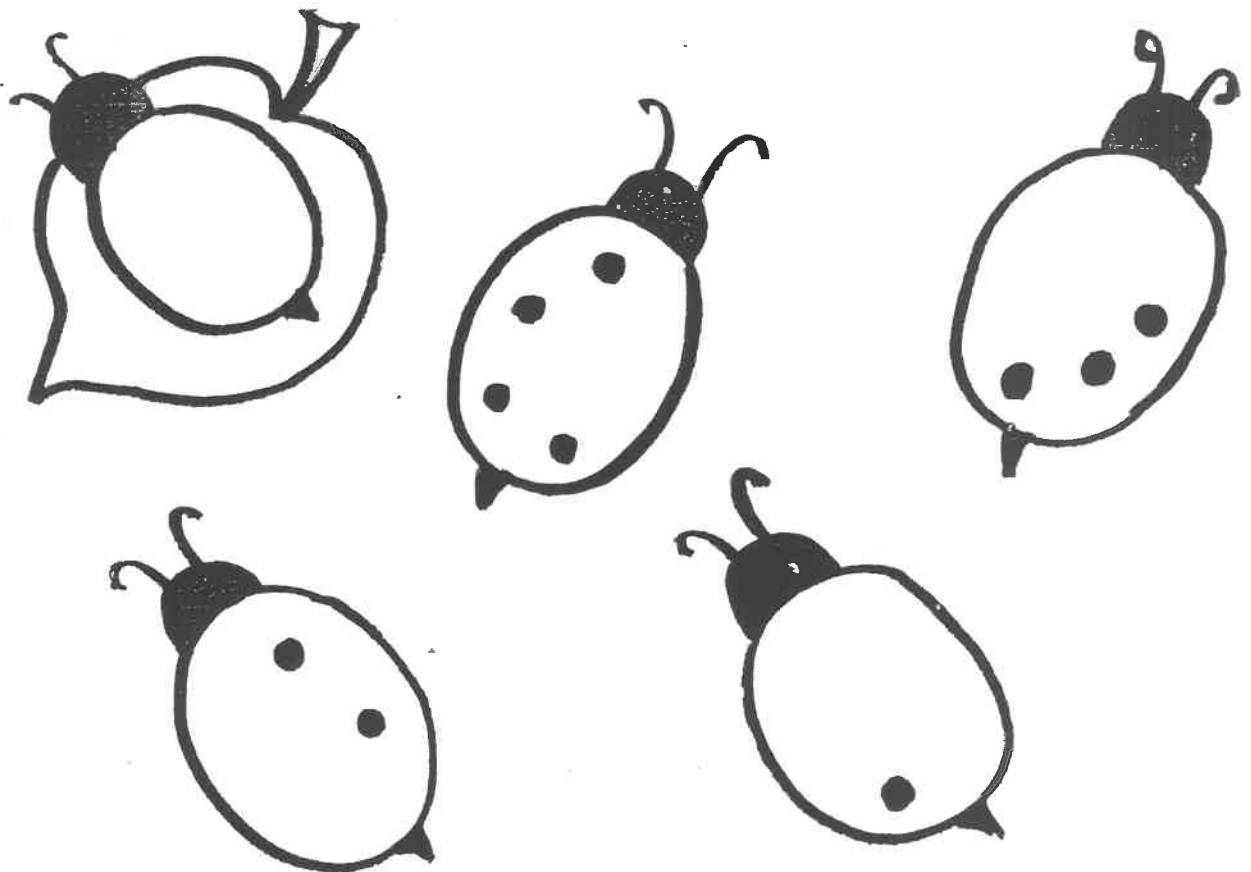
III. AUDITÍV ÉSZLELÉS									
III/1.	doboz-dobol	kéz-kéz	őz-ős	zseb-seb					
Akusztikus differenciálás	baba-baba	agár-agár	fok-fok	vonat-fonal					
	tálca-pálca	pata-paca	gyűl-gyúl	fék-szék					
IV. AUDITÍV EMLÉKEZET									
IV/1. Akusztikus szeriális emlékezet példasor: sajt-kakas-papír példasor: 2-5-7	ház-kutya-virág	asztal-felhő-olló-ceruza							
	fa-cica-ajtó-bácsi-szekevény	nap-lámpa-könyv-játék-telefon-hőember							
		3-4-9	1-4-3-8	2-9-6-7-1	3-5-9-4-2-8				
	V. TÉRI TÁJÉKOZÓDÁS, TÉRI ORIENTÁCIÓ								
V/1.A Névutók alkalmazása/passzív	fej fed fölött	fej fed mögött	orrod előtt						
	fej fed mellett	asztal alatt	két lábad között						
V/1.B Névutók alkalmazása/aktív	fej fed fölött	fej fed mögött	orrom előtt						
	fej fed mellett	asztal alatt	két lábam között						
V/1.C Téri viszonyok rajzos feladatban	labda az alsó sorba középre	nap a felső sor elejére							
	autó az első oszlopba alulra	fa az utolsó oszlopba felülre							
VI. IDŐI ÖSSZEFÜGGÉSEK									
VI/1. Eseményképsor	sorrend		történet						
VII. SZÁMFOGALOM									
VII/1.A Számfogalom	VII/1.A keletkezés	VII/1.B kiegészítés	VII/1.C fogalmi szint						
VIII. MEGFIGYELÉSEK									
Kezesség:	Ceruza fogás, nyomaték:				Beszédhiba, beszédmotorika, beszédgrammatika:				
Magatartás:	Mozgás:				Figyelem:				

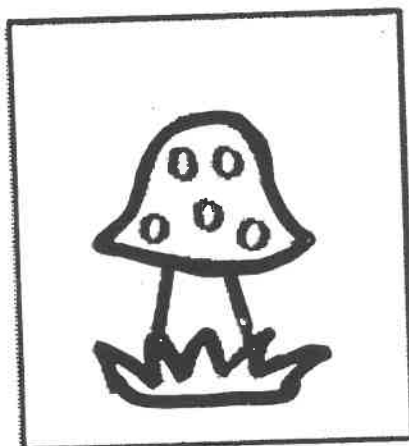
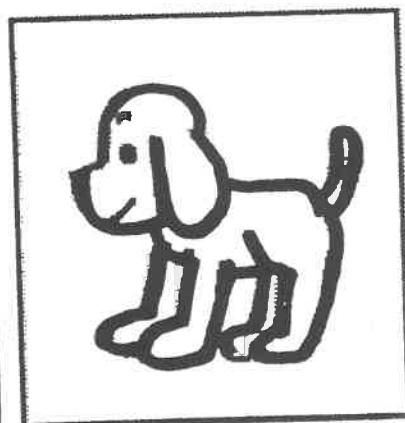
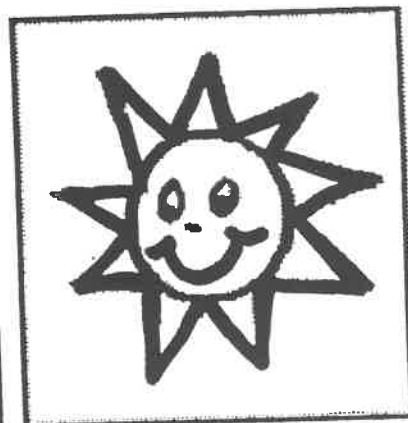
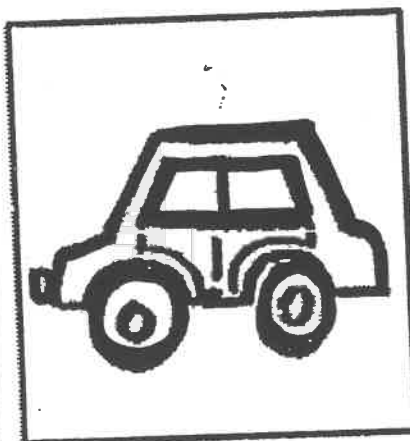
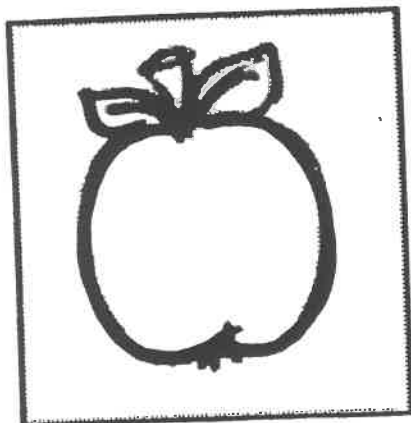
. Téri tájékozódás, téri orientáció E-V / 1. / C

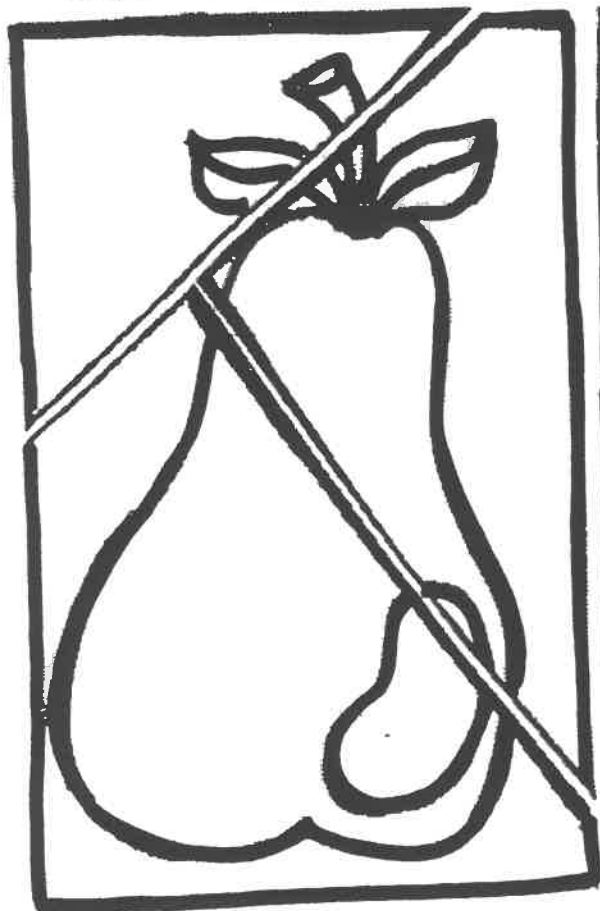
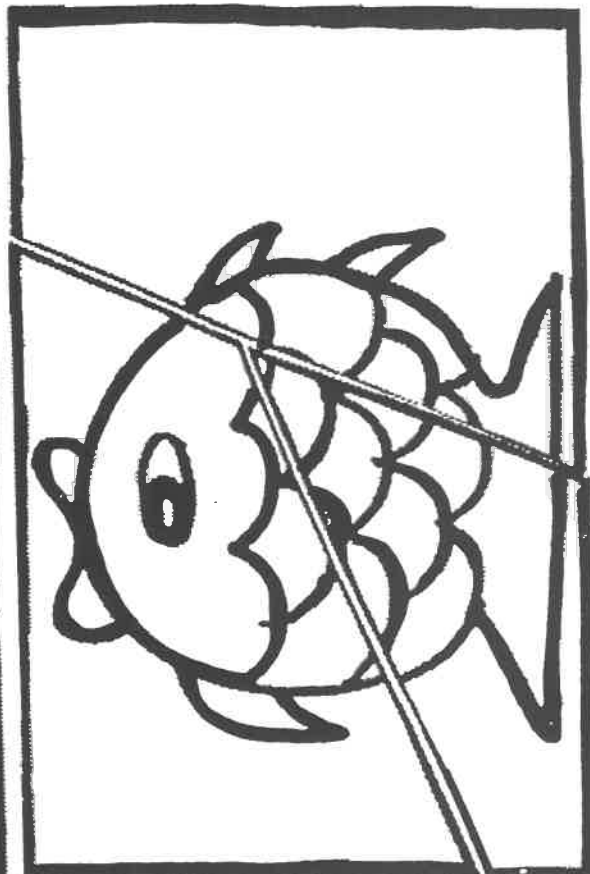
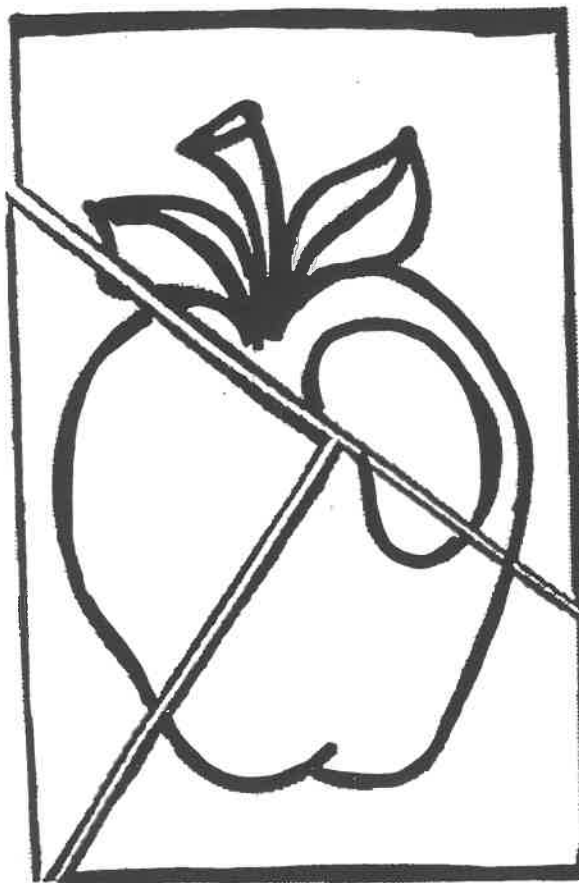

. Számfogalom E-VII / 1.

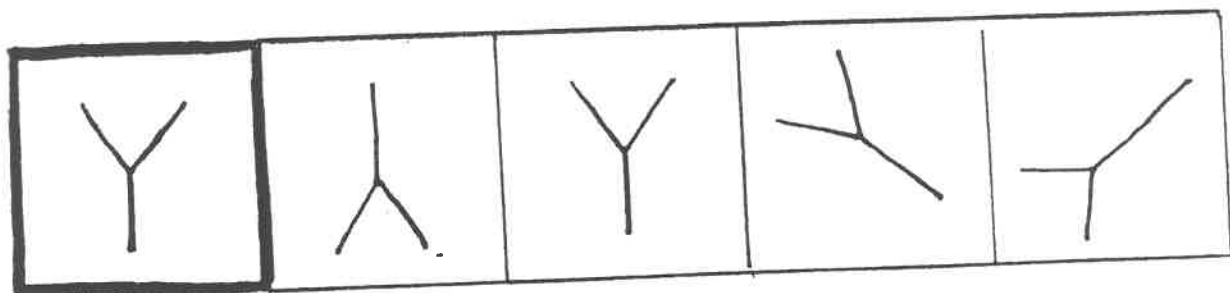
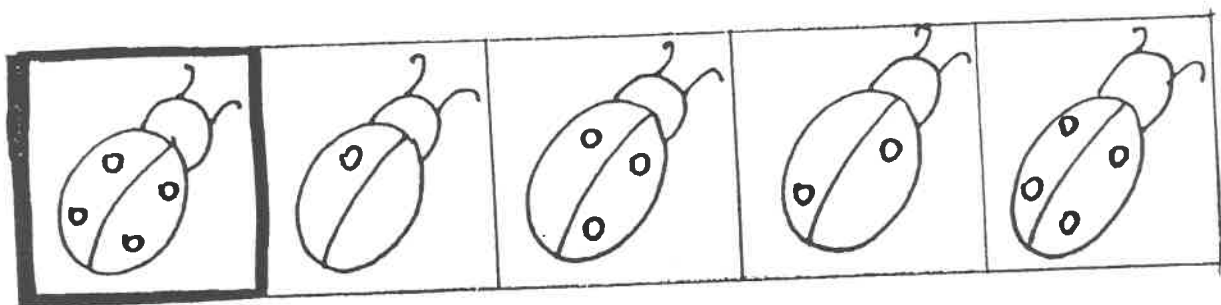
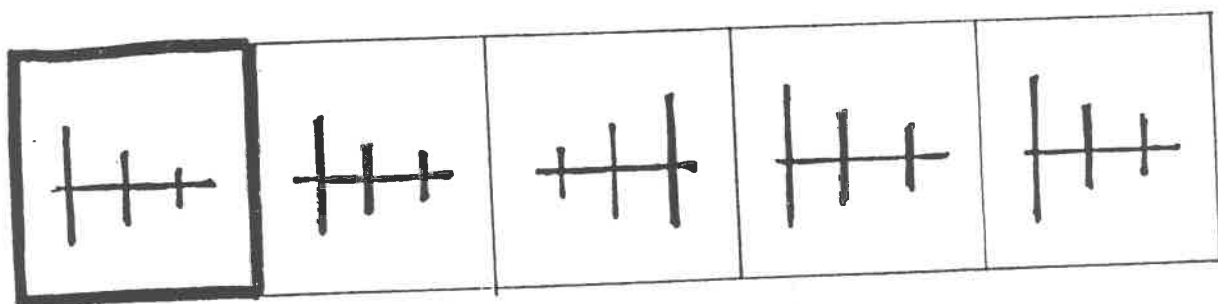
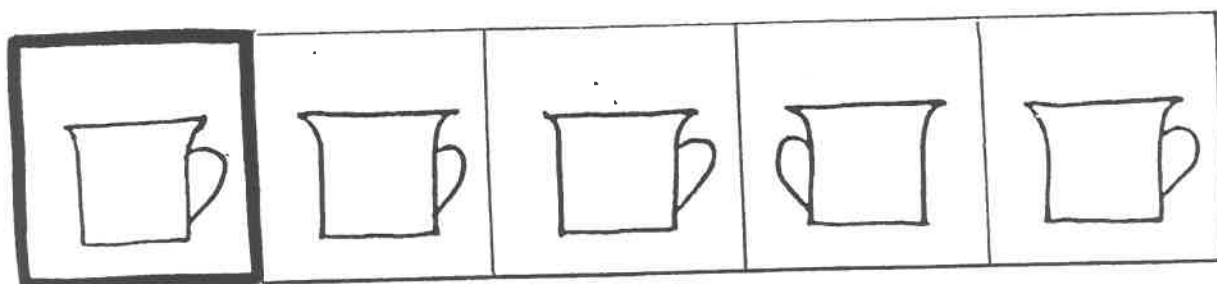

Vizuális emlékezet E-II /1.

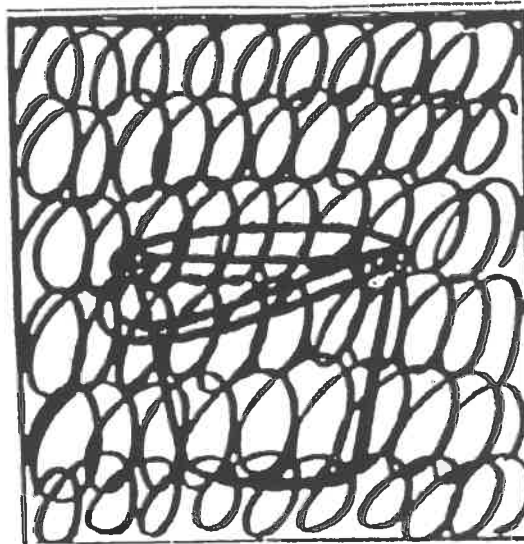

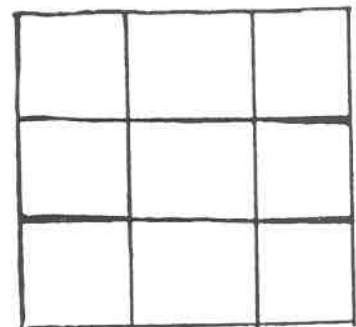
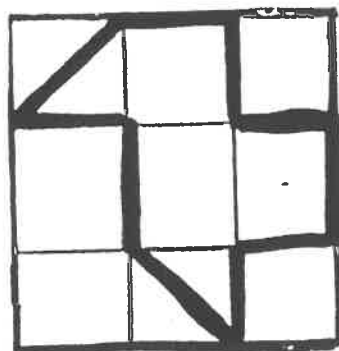
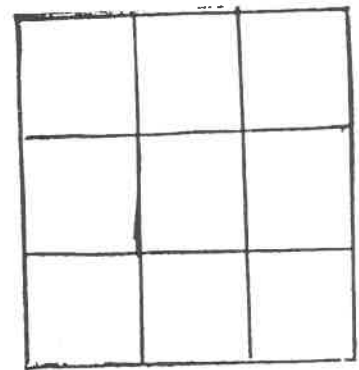
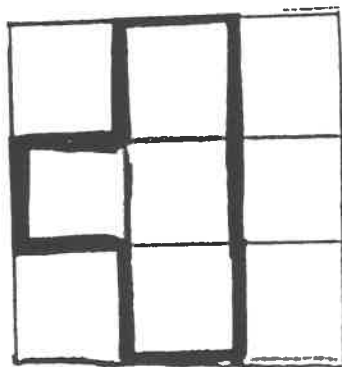
Vizuális differenciálás E-I / 1.

Vizuális diszkrimináció Cs-II / 1.

Téri tájékozódás; vizuo-motoros koordináció Cs-III/1.

Formamásolás Cs-I / 2.

